

Міністерство освіти і науки України

Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка  
Національної академії педагогічних наук України

Модельна навчальна програма

«УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА. 7-10 КЛАСИ»

для спеціальних закладів загальної середньої освіти  
для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку  
та закладів загальної середньої освіти зі спеціальними класами  
для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку

Автори:

Пономаренко Наталія Віталіївна,  
Тороп Крістіна Сергіївна,  
Ляшенко Валерія Володимирівна

Київ – 2024

## ВСТУПНА ЧАСТИНА

Модельна навчальна програма з української літератури для 7-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку укладена відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 та наказу Міністерства освіти і науки України від 07 грудня 2021 року № 1317 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-10 (11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами». Програма базується на цінностях Нової української школи і орієнтується на ідеал її випускників: всебічно розвинених, освічених українців, що мають активну громадянську позицію, поважають культурні цінності України та людства, дбайливо ставляться до довкілля, виявляють толерантність.

Навчальний предмет «українська література» забезпечує реалізацію частини вимог до обов'язкових результатів навчання мовно-літературної освітньої галузі, сприяє формуванню культурно-пізнавальних інтересів, розвиває комунікативні, творчі уміння, допомагає формувати емоційно-ціннісний досвід, поглиблює погляди на культурні традиції, утверджує гідність і самоповагу.

Українська література як навчальний предмет невіддільна від мовної освіти. В художньому тексті проявляються такі важливі функції мови, а саме: інформаційна, пізнавальна, експресивна, емоційна, естетична.

У контексті визначеної в Державному стандарті базової середньої освіти мети мовно-літературної освітньої галузі метою вивчення української літератури для дітей з інтелектуальними порушеннями (цикл базового предметного навчання 7-10 класи) є удосконалення навички читання, умінь читацької діяльності; розвиток компетентних мовців і читачів, які демонструють комунікативну вправність, читацьку та

мовленнєву спроможність, мовну й літературну обізнаність; здатні застосувати навчальні здобутки в життєвих ситуаціях; формування основ читацької культури у школярів; виховання потреби читати художню літературу; прищеплення інтересу до книги як джерела інформації; розширення культурно-пізнавальних інтересів; навчання сприймати художній твір як явище мистецтва; розумовий розвиток учнів і корекція його недоліків засобами художньої літератури, формування особистості учнів засобами художньої літератури.

Навчання української літератури в 7-10 класах спрямоване на формування наскрізних умінь, визначених Державним стандартом базової середньої освіти, а саме: читати з розумінням, що передбачає здатність до емоційного, інтелектуального сприймання і усвідомлення прочитаного; критично оцінювати інформацію в художніх текстах різних жанрів та використовувати інформацію для збагачення власного досвіду і духовного розвитку; висловлювати власні думки, почуття, взаємодіяти з іншими особами в усній і письмовій формі; взаємодіяти з іншими особами в цифровому просторі; дотримуватися норм літературної мови; сприймати і використовувати інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях.

Завдання вивчення української літератури:

формування міцної навички читання, читацької самостійності, інтересів;

ознайомлення з українською літературою в авторській, жанровій, тематичній різноманітності;

формування в учнів соціальних, морально-етичних цінностей за допомогою художніх образів літературних творів;

формування умінь здійснювати пошук, відбір інформації для виконання навчально-пізнавальних завдань;

розвиток уміння і навички мовленнєвої діяльності та збагачення словникового запасу учнів;

розвиток уміння застосовувати здобуті на уроках літератури знання та навички у практичному житті;

розвиток і корекція пізнавальних процесів;

формування комунікативних умінь, критичного мислення;

формування уміння безпечного і критичного використання медіапродукції, здатності спілкуватися за допомогою медіазасобів;

виховання стійкої мотивації до читання та вдосконалення власного мовлення на основі рефлексії своїх досягнень і потреб;

виховання засобами літератури любові до України, її мови, прилучення до кращих літературних надбань.

Програма ґрунтується на визначених Державним стандартом ціннісних орієнтирах, а саме: створена на засадах поваги до особистості й визнанні пріоритету інтересів учнів і покликана задовольнити їхні потреби, створити освітнє середовище для розвитку їхніх прагнень, ставлень і здатності критично мислити.

Добір змістового наповнення програми ґрунтується на дотриманні дидактичних принципів доступності, послідовності, системності, доцільності, достатності, наступності в навчанні. Оновлений зміст подається, зважаючи на такі чинники: відповідність матеріалу розумовим і фізичним особливостям учнів; послідовність практичного засвоєння літературознавчих понять; системне розміщення матеріалу, що забезпечує адекватність його сприймання, розуміння, запам'ятовування з подальшим усвідомленням для використання в навчанні та життєдіяльності; реалізація у змісті системи моральних, етичних і художньо-естетичних уявлень, що відповідають вимогам виховання національно свідомих громадян України.

Програма створює умови для формування наскрізних умінь, відповідно до п.9 Державного стандарту базової середньої освіти.

Особлива увага зосереджена на формуванні міцної навички читання, розвитку вміння читати з розумінням, що «передбачає здатність до емоційного, інтелектуального, естетичного сприймання і усвідомлення прочитаного, розуміння інформації, записаної (переданої) у різний спосіб або відтвореної технічними пристроями, що охоплює, зокрема, вміння виявляти приховану і очевидну інформацію, висловлювати припущення, доводити надійність аргументів, підкріплюючи власні висновки фактами та цитатами з тексту, висловлювати ідеї, пов'язані з розумінням тексту після його аналізу».

У Програмі враховано рекомендації концепції Нової української школи щодо формування в учнів ключових життєвих компетентностей: комунікація державною мовою, інформаційна та медіаграмотність, пошук і засвоєння знань упродовж життя, повага до закону, громадянська компетентність, дотримання прав людини, відкрите розуміння своєї народної ідентичності та повага до різних культур, здоровий спосіб життя та екологічна свідомість.

Структура модельної програми, її змістове наповнення передбачають урахування вікових та індивідуальних особливостей розвитку і потреби учнів, психології сприйняття учнями творів художньої літератури, формування навички читання, смисловий і структурний аналіз тексту, художньо-естетичний розвиток, елементи літературознавчої пропедевтики, а також специфіку сучасного інформаційно-комунікативного простору та загальносвітових процесів глобалізації.

Підібрані в програмі тексти для опрацювання дають можливість не тільки розширити коло читання, удосконалювати читацьку діяльність школярів, а й формувати ключові життєві компетентності відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти.

Основою для відбору художніх текстів були:

пізнавальний, корекційний, виховний і ціннісний потенціал твору;

відповідність форми і змісту віковим інтересам та інтелектуальним можливостям учнів;

збалансованість між доступністю творів учнівському сприйняттю і розумінню та вимогам сучасної літературознавчої науки (у доборі текстів, їх структуруванні, формуванні їх доступності);

жанрово-видова, стильова різноманітність творів;

естетичні потреби сучасних учнів.

У змісті програми виділено дві групи художніх творів: для текстуального вивчення (читання й аналіз) і позакласного читання.

Робота з текстами спрямована на усвідомлене прочитання, осмислене сприйняття та відтворення прочитаного, переказування матеріалу, що вивчається, обговорення вражень від читання.

Особлива увага звертається на розуміння учнями змісту тексту твору. Для учнів з порушеннями інтелектуального розвитку характерні порушення сприймання, розуміння й усвідомлення навчального матеріалу. Розуміння прочитаного полягає в умінні знаходити істотні зв'язки (причинно-наслідкові, часові, просторові) в зображеному, класифікувати, диференціювати істотне й неістотне, порівнювати, узагальнювати, висловлювати особисте ставлення до зображених подій, до героїв, їх вчинків. Сприймання і розуміння тексту твору полягає у взаємодії мотиваційного, змістового й операційного компонентів діяльності учнів. Працюючи над змістом тексту твору, учні вправляються у правильності читання, працюють із різними видами словників, оскільки проводиться словникова робота над поясненням значень слів, висловів, що сприяє усвідомленості сутності прочитаного.

Значна увага приділяється роботі з текстом і після його прочитання. Це визначення причинно-наслідкових, часових і просторових зв'язків для розуміння смислу тексту твору, визначення теми та головної думки,

виявлення оцінного ставлення до героїв, їх вчинків, зображених подій тощо.

Робота над розумінням прочитаного передбачає розвиток умінь усвідомлювати фактичний зміст тексту. Свідченням розуміння є не лише вміння переказувати близько до змісту тексту, але й перефразувати його, виокремлювати певні фрагменти тексту, частково змінювати послідовність викладу без порушення логіки змісту, переказувати за планом, скласти план до тексту, скорочувати чи розширювати зміст тексту. Читаючи з розумінням та осмислюючи текст, учні розвивають зв'язне мовлення, основні навички читання, зокрема, поглиблюють уміння виділяти головне і другорядне, критично оцінювати прочитане тощо.

На уроках української літератури здійснюється формування, розвиток і закріплення навички читання, а саме: оволодіння свідомим, правильним, виразним читанням в оптимальному для кожного учня темпі; формування умінь усвідомленого сприймання художніх текстів; розвиток діалогічного і монологічного мовлення; виховання в учнів людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, взаємоповаги та взаємодопомоги на основі аналізу змісту прочитаного; формування інтересу до книжки, потреби самостійного читання.

Техніка читання як читацька навичка вдосконалюється послідовно й охоплює такі компоненти: спосіб читання, правильність читання, виразність та темп. Від кожного з цих компонентів залежить усвідомлення змісту прочитаного.

На уроках української літератури важливе місце посідають елементи літературознавчої пропедевтики. Основним у них є ознайомлення учнів із літературою різних жанрів і стилів, текстами різних типів мовлення. Під час опрацювання літературних художніх текстів школярі ознайомлюються з доступними літературознавчими поняттями, необхідними для розуміння й аналізу твору. В учнів закріплюються поняття про текст, заголовок, тему

та головну думку твору; формується розуміння про сюжет і композицію твору (без уживання термінології), про художній образ-персонаж в епічному творі та художній образ – у ліричному, про деякі особливості жанрів художніх творів, засоби художньої виразності, авторську позицію (ставлення автора до персонажів та до зображуваних подій). Сприймання та розуміння зазначених понять здійснюється у процесі всіх видів читацької діяльності на уроках української літератури.

Програма рекомендує для опрацювання у 10 класі науково-пізнавальні статті публіцистичного та наукового стилів мовлення, передбачає роботу з періодикою. Підібрані тексти дають можливість не тільки розширити коло читання, а й продовжують формувати та удосконалювати читацьку діяльність відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти.

Програму структуровано за хронологічним принципом. Оскільки таке розміщення матеріалу сприяє глибшому розумінню сутності епохи, яка відображена у художніх творах, рекомендованих для вивчення. Тому починаючи з 7 класу учні знайомляться не тільки з кращими творами української класичної і сучасної літератури, а й із біографіями авторів.

Навчальний матеріал згруповано в таких тематичних розділах:

7 клас: «Вступ», «Усна народна творчість», «Літературна казка», «З української літератури ХІХ століття», «З української літератури ХХ століття», «З української літератури ХХІ століття», «Узагальнення вивченого».

8 клас: «Вступ», «Усна народна творчість», «З української літератури ХІХ століття», «З української літератури ХХ століття», «З української літератури ХХІ століття», «Узагальнення вивченого».

9 клас: «Вступ», «Усна народна творчість», «З української літератури ХІХ століття», «З української літератури ХХ століття», «З української літератури ХХІ століття», «Узагальнення вивченого».



10 клас: «Вступ», «Усна народна творчість», «З української літератури ХІХ століття», «З української літератури ХХ – початку ХХІ століття», «Повторення вивченого».

Кожен розділ охоплює теми, які створюють передумови для ознайомлення учнів 7-10 класів із художньою літературою та передбачають взаємодію організованої та самостійної читацької діяльності учнів.

У межах кожного розділу визначено очікувані результати навчання, пропонований зміст, спрямованість корекційно-розвиткової роботи. Опрацювання змістового матеріалу відбувається через орієнтовні види навчальної діяльності, зокрема, й репродуктивного, пізнавально-пошукового, творчого та дистанційного характеру.

Складовою частиною предмета «Українська література. 7-10 класи» є позакласне читання. Мета його – знайомити учнів із доступною їм художньою та науково-пізнавальною літературою, розширювати знання про творчість письменників і поетів, закріпити читацькі інтереси, розвивати здатність до самостійної читацької діяльності для задоволення різних потреб читача, формувати уміння самостійно працювати з різними видами і джерелами інформації, відпрацьовувати комунікативні уміння, критичне мислення, безпечне користування медіазасобами.

Позакласне читання в 7-10 класах проводиться один раз на місяць. Твори для позакласного читання подано для кожного розділу модельної навчальної програми. Вчитель враховує читацькі можливості та інтереси своїх учнів і визначає, до яких тем буде проведено уроки такого типу.

Основним шляхом реалізації програми є створення відповідних дидактичних ситуацій, які дозволять учням висловлювати враження про прочитане, зіставляти зміст із власним досвідом, осмислювати й аналізувати цінності, пізнавати специфіку текстів різних жанрів.

Найефективнішими шляхами реалізації програми є читання вслух, читання мовчки, коментоване читання, сприйняття та осмислення художнього тексту, обговорення, спостереження, ілюстрування. Доцільно використовувати активні та інтерактивні види діяльності, роботу в парі, в групі, можливості комп'ютерних технологій.

На уроках української літератури важливо використовувати компетентнісний, особистісно-орієнтований, діяльнісний підходи до організації навчального процесу з урахуванням принципів дитиноцентризму, взаємозв'язку навчання, розвитку, корекції і виховання. Адже саме вони забезпечують формування наскрізних умінь, визначених Державним стандартом: читати з розумінням, висловлювати власну думку, критично мислити, виявляти ініціативу, приймати рішення, співпрацювати з іншими.

Вчитель має право самостійно розподіляти навчальні години на опрацювання програмового матеріалу.

Модельна навчальна програма «Українська література» для 7-10 класів відкриває необмежені можливості для виявлення творчості вчителя, його ініціативи щодо досягнення очікуваних результатів навчання, сприяє формуванню світогляду школярів, морально-етичних цінностей, розвитку читацької і ключових компетентностей учнів з порушеннями інтелектуального розвитку.

## ОСНОВНА ЧАСТИНА

7 клас

Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності	Очікувані результати навчання	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
<b>ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «ВСТУП»</b>			
<p><b>Вступ</b> Розповідь про значення усного слова і книжки у житті людини. Ознайомлення учнів із навчальним предметом – українська література.</p>	<p>Розуміння змісту почутого; спостереження та ознайомлення; активне слухання; читання вголос і мовчки; обговорення прочитаного за запитаннями; висловлення власної думки щодо прочитаного; тлумачення слів.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> розуміє та намагається пояснювати значення усного та друкованого слова в житті людини, наводить приклади з допомогою вчителя; дотримується культури спілкування; намагається пояснити значення предмета література для розвитку особистості учнів.</p>	<p>Корекція усного діалогічного та монологічного мовлення; розвиток уміння висловлювати думки, почуття, погляди в усній формі; розуміння значення художньої літератури в житті людини; виховання інтересу до української літератури.</p>
<b>ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «УСНА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ»</b>			
<p><b>Усна народна творчість</b> Поняття про усну народну творчість: народні казки, пісні, загадки, прислів'я та приказки. Вияв та відтворення у казках, піснях, загадках, прислів'ях та</p>	<p>Читання вголос (із дотриманням інтонації); читання мовчки; інсценізація; читання в ролях; тлумачення слів;</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> з допомогою розрізняє твори усної народної творчості, намагається правильно, свідомо читати вголос і мовчки твори усної народної творчості,</p>	<p>Удосконалення техніки читання; корекція сприймання, мислення, пам'яті, уваги та уяви на основі розрізнення творів усної народної</p>

<p>приказках народної мудрості, людяності, спостережливості, сміливості. Удосконалення вмінь читання вголос і мовчки.</p> <p>Українські народні казки: «Кирило Кожум'яка», «Мудра дівчина», «Хитрий півень».</p> <p>Українські народні пісні: «Віє вітер на долину...», «Ой піду я лугом», «Ой у степу криниченька», «Колискова», «Радуйся земле, Коляда їде!», «Ой чи є, чи нема, пан господар вдома!», «Ой весно, весно, днем красна...», «Веснянка», «Заплету віночок», «Ой на горі та женці жнуть...», «Ой як крикнув же та козак Сірко», «Ой не лети, орлице».</p> <p>Українські народні загадки.</p> <p>Прислів'я та приказки.</p> <p><b>Твори для позакласного читання.</b> Українські народні казки: «Чарівне перо», «Про вдовину дочку, Бабу Ягу і царевича», «Ох», «Летючий корабель» (на вибір).</p>	<p>перегляд екранізацій творів; бесіда за запитаннями вчителя та підручника;</p> <p>переказ народних казок; складання плану до казки; прогнозування подій за заголовком, ілюстрацією, фрагментом;</p> <p>вибіркове читання; складання авторських загадок; графічне малювання відгадок до загадок; вивчення прислів'їв напам'ять.</p>	<p>розуміє та пояснює їх прихований зміст із допомогою вчителя;</p> <p>відповідає на запитання до змісту твору;</p> <p>дає характеристику героям казок, пісень, підтверджуючи прикладами з творів із допомогою вчителя; у разі потреби вчиться грамотно перепитувати співрозмовника для уточнення деталей;</p> <p>переказує прочитані казки з допомогою, розуміє значення слів у тексті, з допомогою вчителя пояснює їх значення;</p> <p>вчиться розуміти зміст загадок, намагається скласти аналогічні з допомогою вчителя; розпізнає прислів'я та приказки з допомогою вчителя;</p> <p>пояснює сутність народних прислів'їв, приказок із допомогою вчителя; вміє визначати героїв (персонажів) твору з допомогою вчителя; намагається диференціювати їхню мову з допомогою;</p> <p>орієнтується у структурі твору: зачин – основна частина – кінцівка з допомогою вчителя; намагається точно і</p>	<p>творчості;</p> <p>формування вміння складати характеристику героїв (персонажів);</p> <p>формування вміння знаходити і перевіряти інформацію; збагачення словникового запасу лексикою з усної народної творчості;</p> <p>розвиток умінь вести діалог, співпрацювати, узгоджувати інтереси власні й оточення;</p> <p>формування вміння робити висновки з прочитаного, прослуханого;</p> <p>удосконалення орфоепічних навичок;</p> <p>розвиток пізнавального інтересу в інформаційному середовищі;</p> <p>корекція емоційно-вольової сфери засобами усної народної творчості;</p> <p>формування позитивних моральних якостей на прикладах вчинків героїв (персонажів) творів;</p> <p>формування та корекція умінь діалогічного і монологічного мовлення;</p> <p>формування вміння</p>
---	--	--	---

		<p>повно відповідати на запитання до змісту тексту твору з допомогою вчителя;</p> <p>вчиться відтворювати зміст тексту з використанням вдалих висловів, вжитих у тексті твору, з допомогою вчителя;</p> <p>переказує окремі епізоди твору зі зміненою формою викладу (заміна діалогу розповіддю від першої особи однини) з допомогою;</p> <p>намагається ілюструвати певний епізод твору (словесне малювання) з допомогою та за зразком;</p> <p>виявляє розуміння й емпатію до співрозмовників.</p>	<p>визначати потребу в допомозі собі й іншим особам, оцінювати можливості її надання;</p> <p>стимулювання бажання до усного ілюстрування епізодів твору;</p> <p>виховання культури мовлення та норм мовленнєвого етикету.</p>
<b>ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «ЛІТЕРАТУРНА КАЗКА»</b>			
<p><b>Іван Франко</b> Розповідь про життєвий і творчий шлях І. Франка. Казка «Осел і Лев».</p> <p>Визначення жанру твору (без тлумачення значення термінів). Відтворення у казках народної спостережливості, сміливості, фантазії. Вчинки героїв. Порівняння вчинків героїв твору. Опис</p>	<p>Вибіркове читання; самостійне читання (читання мовчки);</p> <p>словникова робота;</p> <p>словесне малювання;</p> <p>складання плану до тексту; стислий переказ частин тексту;</p> <p>бесіда за запитаннями;</p> <p>характеристика дійових осіб (назва дійової особи, її вчинки,</p>	<p><b>Учень/учениця:</b></p> <p>виділяє головних героїв твору, зіставляє їхні вчинки з допомогою вчителя; ділить прочитаний твір на частини з наступним складанням простого плану твору та переказує з допомогою;</p> <p>має уявлення про текст та заголовки;</p> <p>з допомогою вчителя</p>	<p>Формування вміння читати вголос та мовчки;</p> <p>корекція умінь виразного читання;</p> <p>збагачення словникового запасу;</p> <p>формування вміння складати план до тексту;</p> <p>розвиток пізнавальних інтересів;</p> <p>формування усвідомлення</p>

<p>зовнішнього вигляду героїв. Використання поданих у творі характеристик героїв для їх опису. Виділення та пояснення в тексті незрозумілих слів, добір близьких і протилежних за значенням. Відтворення змісту тексту з використанням вдалих висловів, вжитих у творі.</p>	<p>особисте ставлення до героя твору;  гра «Продовж речення»;  літературне лото;  переказування за ілюстраціями, малюнками;  робота зі словниками синонімів та антонімів;  портретний диктант;  гра «Мікрофон»;  робота в групах та парах;  переказ у парах;  робота з асоціаціями;  проектна робота;  фотоколаж;  коментоване читання.</p>	<p>розуміє ситуацію, описану в прочитаному творі;  орієнтується у будові твору, визначає послідовність подій, причинно-наслідкові та часові зв'язки з допомогою;  намагається відповідати змістовно і точно на запитання до змісту тексту твору та з допомогою вчителя використовує у власному мовленні образні слова та вислови;  за зразком та з допомогою намагається використовувати для переказу подані у творі характеристики героїв;  добирає ілюстрації до творів і пояснює їхню роль із допомогою; вчиться розрізняти емоції інших осіб у контексті комунікації з допомогою;  зіставляє зміст прочитаного з власними ціннісними орієнтаціями.</p>	<p>цілей та осмислення змісту діяльності;  розвиток комунікативної діяльності і творчості;  формування та корекція умінь діалогічного і монологічного мовлення;  уточнення звуковимови, розвиток фонематичного слуху;  формування інтересу до читання віршованих творів;  формування та розвиток смислового розуміння слів у тексті;  формування вміння практичної діяльності;  формування оцінного ставлення до прочитаного (зображених подій, вчинків героїв);  формування вміння поводитися етично, демонструючи сумлінність, справедливість, чесність, відповідальність;  виховання оптимістичного погляду на життя, світ, вміння керувати своїми емоціями.</p>
<p><b>Василь Симоненко</b>  Знайомство з життям митця.  Казка «Цар Плаксій та</p>	<p>Вибіркове читання;  самостійне читання (читання мовчки);</p>	<p><b>Учень/учениця:</b>  намагається виразно й осмислено читати казку з</p>	<p>Формування вміння читати вголос та мовчки;  корекція умінь виразного</p>

<p>Лоскотон».</p> <p>Казкова історія і сучасне життя. Визначення основних рис характеру героїв. Різні життєві позиції царя Плаксія і Лоскотона (песимістична й оптимістична). Удосконалення умінь читання вголос, умінь виразного читання. Дотримання інтонації мовлення під час читання вголос творів. Мова художнього твору (образність, точність вжитих слів). Знаходження у тексті твору висловів, речень, уривків, що підтверджують висловлену думку.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Василь Симоненко «Подорож у країну Навпаки».</p>	<p>словникова робота; словесне малювання; складання плану до тексту; стислий переказ частин тексту; бесіда за запитаннями; характеристика дійових осіб (назва дійової особи, її вчинки, особисте ставлення до героя твору); гра «Продовж речення»; літературне лото; переказування за ілюстраціями, малюнками; робота зі словниками синонімів та антонімів; портретний диктант; гра «Мікрофон»; робота в групах та парах; переказ у парах; робота з асоціаціями; проектна робота; фотоколаж; коментоване читання.</p>	<p>допомогою; установлює причинно-наслідкові зв'язки, виокремлює головних та другорядних героїв із допомогою; пробує визначити основні риси характеру дійових осіб твору з допомогою; розуміє і пояснює значення для розкриття змісту твору назв імен персонажів казки з допомогою; разом з учителем визначає тему та основну думку прочитаного твору та знаходить у тексті слова, вислови, речення, які розкривають тему та основну думку твору; намагається виокремити основні епізоди з допомогою; прагне висловити особисте ставлення до зображуваного з допомогою; разом з учителем пробує проводити аналогії із сучасним життям.</p>	<p>читання; збагачення словникового запасу; формування вміння складати план до тексту; розвиток пізнавальних інтересів; формування усвідомлення цілей та осмислення змісту діяльності; розвиток комунікативної діяльності і творчості; формування та корекція умінь діалогічного і монологічного мовлення; уточнення звуковимови, розвиток фонематичного слуху; формування інтересу до читання віршованих творів; формування та розвиток смислового розуміння слів у тексті; формування вміння практичної діяльності; формування оцінного ставлення до прочитаного (зображених подій, вчинків героїв); формування вміння поводитися етично, демонструючи сумлінність,</p>
--	---	--	---

			справедливість, чесність, відповідальність; виховання оптимістичного погляду на життя, світ, вміння керувати своїми емоціями.
<p><b>Галина Малик</b> Відомості про творчість сучасної дитячої письменниці. «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії».</p> <p>Повість-казка сучасної дитячої письменниці. Елементи незвичайного у творі. Морально-етичні проблеми в казці: добро і зло, відповідальність за свої вчинки, вміння долати перешкоди на шляху до мети. Виховання щирості, відкритості, наполегливості в досягненні поставленої мети.</p> <p><b>Твори для позакласного читання:</b> Всеволод Нестайко «В країні сонячних зайчиків», Григор Тютюнник «Степова казка», Інна Курило «Казка про українського Ангела - Привида», Раїса Гончарова «Казкові історії Русани та Данилка» (на вибір).</p>	<p>Вибіркове читання; самостійне читання (читання мовчки);</p> <p>словникова робота; словесне малювання; складання плану до тексту; стислий переказ частин тексту;</p> <p>бесіда за запитаннями; характеристика дійових осіб (назва дійової особи, її вчинки, особисте ставлення до героя твору);</p> <p>гра «Продовж речення»; літературне лото; переказування за ілюстраціями, малюнками; робота зі словниками синонімів та антонімів; портретний диктант; гра «Мікрофон»; робота в групах та парах; переказ у парах; робота з асоціаціями; проектна робота; фотоколаж; коментоване читання.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> вчиться переказувати твір із допомогою;</p> <p>намагається читати уривки за ролями; вчиться визначати тему повісті та морально-етичні проблеми з допомогою та за інструкцією;</p> <p>характеризує героя твору з допомогою та за зразком;</p> <p>намагається придумати іншу назву твору з допомогою; спільно з учителем формулює запитання за змістом прочитаного; вчиться розуміти смислове значення слів у тексті (пряме й переносне значення слів), пояснює з допомогою; пробує переказувати окремі епізоди твору зі зміненою формою викладу ( заміна діалогу розповіддю від першої особи однини) з допомогою;</p> <p>намагається дотримуватися інтонації мовлення під час читання творів із допомогою; вчиться доводити власну</p>	<p>Формування вміння читати вголос та мовчки;</p> <p>корекція умінь виразного читання;</p> <p>збагачення словникового запасу;</p> <p>формування вміння складати план до тексту;</p> <p>розвиток пізнавальних інтересів;</p> <p>формування усвідомлення цілей та осмислення змісту діяльності;</p> <p>розвиток комунікативної діяльності і творчості;</p> <p>формування та корекція умінь діалогічного і монологічного мовлення;</p> <p>уточнення звуковимови, розвиток фонематичного слуху;</p> <p>формування інтересу до читання віршованих творів;</p> <p>формування та розвиток смислового розуміння слів у тексті;</p> <p>формування вміння</p>



		думку, використовуючи для її підтвердження слова та вирази з тексту твору з допомогою та за зразком; разом з учителем характеризує вчинки героїв; прагне збагачувати власний словниковий запас через використання словників і довідкових ресурсів із допомогою.	практичної діяльності; формування оцінного ставлення до прочитаного (зображених подій, вчинків героїв); формування вміння поводитися етично, демонструючи сумлінність, справедливість, чесність, відповідальність; виховання оптимістичного погляду на життя, світ, вміння керувати своїми емоціями.
<b>ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ХІХ СТОЛІТТЯ»</b>			
<p><b>Тарас Шевченко</b> «Заповіт», «Якби ви знали, паничі...», «І виріс я на чужині», «Сонце заходить, гори чорніють...», «Село і серце одпочине...», «Сон» (уривок), «Мені однаково, чи буду...», «І досі сниться...», «Іду я тихою дорогою...».</p> <p>Розповідь про життєвий і творчий шлях відомого українського поета.</p> <p>Викуп Тараса Шевченка з неволі, арешт, перебування в казематі, заслання. Усвідомлення власної місії</p>	<p>Виразне читання (уголос ланцюжком);</p> <p>бесіда за запитаннями;</p> <p>літературні ігри;</p> <p>групові завдання;</p> <p>кросворди;</p> <p>пошук відповідей на запитання;</p> <p>прослуховування пісень;</p> <p>перегляд фільмів;</p> <p>презентація.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b></p> <p>пригадує вивчене про Тараса Шевченка в попередніх класах;</p> <p>пояснює значення слів, вжитих у прямому й переносному значеннях із допомогою;</p> <p>вчиться регулювати темп читання в залежності від жанрової специфіки твору з допомогою;</p> <p>правильно наголошує слова під час читання (за нагадуванням учителя); з допомогою учителя знаходить у тексті засоби художньої</p>	<p>Удосконалення довготривалої пам'яті на основі пригадування;</p> <p>корекція слухового сприймання, мислення та пам'яті у процесі читання вголос творів;</p> <p>удосконалення умінь виразного читання; збагачення лексики образними виразами з текстів творів;</p> <p>формування позитивної мотивації до навчання;</p> <p>корекція порушень емоційно-вольової сфери;</p> <p>формування оцінного</p>

<p>поета. Роздуми автора про власну долю, долю України.</p> <p>Смислове розуміння слів у прямому та переносному значеннях. Регулювання темпу читання залежно від змісту і жанрової специфіки твору. Мова художнього твору. Знаходження у тексті твору засобів художньої виразності (порівняння, епітети, метафори) без вживання термінології.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Тарас Шевченко-художник.</p>		<p>виразності (без вживання термінології);</p> <p>вчиться дотримуватися умінь виразного читання (логічні паузи, темп, розділові знаки) під час читання творів під керівництвом учителя; з допомогою використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів;</p> <p>із допомогою логічно обґрунтовує висловлену думку; збагачує власне мовлення окремими засобами художньої виразності вивченої поезії за зразком та під керівництвом.</p>	<p>ставлення до прочитаного; формування здатності проявляти толерантність; виховання любові до України, її людей, пошани до особи Т. Г. Шевченка;</p> <p>виховання самостійності у прийнятті рішень.</p>
<p><b>Леонід Глібов</b></p> <p>Розповідь про відомого українського байкаря і поета. Фольклорна основа його віршованих загадок. Життєствердний пафос віршів Л. Глібова. Особливості його поетичної мови.</p> <p>«Цуцик», «Лев та Миша», «Журба».</p> <p>Удосконалення умінь мовчазного читання. Розрізнення жанру твору (без</p>	<p>Виразне читання (уголос ланцюжком, в особах); коментоване читання; бесіда за запитаннями; складання плану; переказ за поданим планом; прогнозування подій у творах за заголовком, за ілюстрацією, за уривком; розповідь за малюнками, ілюстраціями; словникова робота; інсценізація;</p>	<p><b>Учень/учениця:</b></p> <p>намагається правильно читати вголос;</p> <p>дотримується вимог виразного читання під контролем та за зразком;</p> <p>визначає і називає головних героїв твору за запитаннями вчителя та самостійно;</p> <p>вчиться відповідати точно і змістовно на запитання;</p> <p>старається підтвердити висловлену думку уривками,</p>	<p>Збагачення словникового запасу лексиною зі змісту творів;</p> <p>формування аудіювальних умінь;</p> <p>корекція уваги, сприймання;</p> <p>розвиток довготривалої зорової та слухової пам'яті;</p> <p>коригування недоліків мовлення;</p> <p>розвиток логічно послідовного зв'язного мовлення;</p>

<p>тлумачення значення термінів: вірш – байка). Виділення головних героїв твору.</p> <p><b>Твори для позакласного читання:</b> Леонід Глібов «Бачить – не бачить», «Химерний, маленький...», «Що за птиця?», «Хто вона?», «Хто розмовляє?», «Хто сестра і брат?».</p>	<p>читання в ролях; розмірковування про актуальність змісту твору.</p>	<p>висловами з тексту твору з допомогою; вчиться розуміти та відтворювати зміст почутої інформації з допомогою; під керівництвом учителя знаходить у почутому повідомленні відповіді на поставлені запитання; добирає ілюстрації до художніх творів і пояснює їхню роль; вчиться аргументовано зіставляти почуте із життєвим досвідом із допомогою; намагається доброзичливо висловлювати своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації.</p>	<p>накопичення навичок моральної поведінки; корекція поведінки на прикладах вчинків персонажів творів; формування основ культури поведінки; формування вмінь пояснювати, що робити в небезпечних ситуаціях удома, у школі та навколишньому світі; формування інтересу до читання байок; виховання оптимізму, відчуття успіху.</p>
<p><b>Марко Вовчок</b> Розповідь про життя і творчість письменниці. «Козачка» (скорочено). Удосконалення умінь мовчазного читання. Використання лексики твору для усного опису подій у творі. Виділення з тексту незрозумілих слів, добір до них близьких і протилежних за</p>	<p>Виразне читання; коментоване читання; переказ (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з персонажів тощо); бесіда за запитаннями; складання плану; переказ за поданим планом; порівняльна характеристика героїв; словникова робота;</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> дотримується умінь мовчазного читання під контролем; користується тлумачним словничком для пояснення значення незрозумілих слів із допомогою та за інструкцією; з допомогою учителя відтворює зміст тексту з використанням вдалих</p>	<p>Формування умінь діалогічного і монологічного мовлення; формування умінь виділяти тему твору, головних героїв; корекція умінь переказувати прочитане за поданим планом; формування вмінь монологічного мовлення під час переказу прочитаного; збагачення лексики словами</p>

<p>значенням. Переказ змісту твору за поданим учителем планом. Відтворення змісту тексту з використанням вдалих висловів, вжитих у творі. Тема художнього твору. Мова художнього твору. Виділення головних героїв твору, їхні вчинки.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Марко Вовчок «Козачка».</p>	<p>усний твір описового характеру; текстові повідомлення; використання інтернет-джерел; дослідження теми та головної думки твору; висловлення власних почуттів, вражень від прочитаних творів, свого ставлення до зображених людей, подій, ситуацій.</p>	<p>висловів, вжитих у творі; з допомогою визначає тему художнього твору та виділяє головних героїв твору, їхні вчинки; висловлює власне ставлення до прочитаного з допомогою; намагається коментувати зміст твору; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту з допомогою; вчиться характеризувати порушені в творах проблеми та формулювати тему та основну думку творів із допомогою; характеризує емоційний стан персонажів, їхню поведінку та вчинки, виявляючи толерантність з допомогою; висловлює в усній або письмовій формі власні почуття, враження від прочитаного з допомогою.</p>	<p>та висловами з творів; формування умінь висловлення особистого ставлення до зображуваного, проведення аналогії із сучасним життям; формування вміння сприймати критичну інформацію щодо себе й етично реагувати на неї; формування умінь прогнозувати можливі наслідки своїх дій (рішень) для себе й інших осіб; розвиток критичного мислення, ініціативності; формування усвідомленості читання на основі вміння аналізувати; виховання оцінного ставлення до подій, персонажів та їх вчинків.</p>
<p><b>Леся Українка</b> Розповідь про життя і творчість поетеси. «Красо України, Подолля», «Вечірня година», «Колискова», «Соловейковий спів навесні».</p>	<p>Виразне читання вголос; бесіда за запитаннями; розповідь за малюнками, ілюстраціями; словникова робота; усний твір описового</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> удосконалює уміння виразного читання; намагається регулювати темп читання в залежності від жанрової специфіки твору з</p>	<p>Збагачення словникового запасу лексикую з прочитаних поезій; удосконалення умінь виразного читання; корекція пізнавальної</p>

<p>Удосконалення умінь виразного читання. Формування найпростіших прийомів регулювання темпу читання залежно від жанрової специфіки твору. Удосконалення орфоепічно правильної вимови слів та їх наголошування під час читання. Мова художнього твору (образність, точність вжитих слів). Складання невеликих усних оповідань описового характеру про зображену у творі картину природи.</p> <p><b>Твори для позакласного читання:</b> Леся Українка «Хотіла б я піснею стати...», «Конвалія».</p>	<p>характеру; прослуховування колискових; виконання колискових; екскурсія до лісу; слухання співу пташок; використання інтернет-джерел; дослідження теми та головної думки твору; висловлення власних почуттів, вражень від прочитаних творів.</p>	<p>допомогою; орфоепічно правильно вимовляє слова під час читання за зразком та під контролем; знаходить у тексті засоби художньої виразності (без вживання термінології) з допомогою; намагається висловлюватися зв'язно для передачі вражень від прочитаного з допомогою; за зразком та за планом вчиться складати невеликі усні оповідання описового характеру з допомогою; дотримується правил природоохоронної поведінки; вчиться виявляти почуття радості, задоволення від прочитаного твору після заохочення; поважає українську мову, українські закони, правові норми.</p>	<p>діяльності; удосконалення орфоепічних навичок; формування умінь складання невеликих усних оповідань описового характеру; формування вміння ефективної співпраці; стимулювання читацького інтересу; корекція порушень мовлення; формування навичок самоконтролю читання та власного мовлення; виховання оптимізму, вміння поборювати перешкоди.</p>
--	--	---	---

### ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ХХ СТОЛІТТЯ»

<p><b>Павло Тичина</b> Розповідь про життя та творчість відомого українського поета і громадського діяча П. Тичину.</p>	<p>Виразне читання тексту; усні та письмові відповіді на запитання; ілюстрування творів і пояснення ролі дібраних</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> удосконалює уміння виразного читання; намагається регулювати темп читання в залежності від</p>	<p>Корекція умінь виразного читання; розвиток зорового, слухового сприймання; корекція мислення, пам'яті, уваги у процесі роботи над</p>
---	---	---	--

<p>«Слово», «Арфами, арфами...», «Не бував ти у наших краях!», Удосконалення правильної вимови слів та їх наголошування під час читання віршованих творів. Мова художнього твору (образність, точність вжитих слів, висловів). Складання невеликого усного оповідання описового характеру про зображену у творі картину природи.</p> <p><b>Твори для позакласного читання:</b> Павло Тичина «Гаї шумлять», «Блакить мою душу обвіяла».</p>	<p>ілюстрацій; створення асоціативних куштів до слів; розгляд музичних інструментів; розв'язування кросвордів; бесіда за змістом прочитаного; виконання артикуляційних вправ (чистомовки, скоромовки); дидактичні ігри; збагачення словникового запасу.</p>	<p>жанрової специфіки твору з допомогою; орфоепічно правильно вимовляє слова під час читання за зразком та під контролем; знаходить у тексті засоби художньої виразності (без вживання термінології) з допомогою; намагається висловлюватися зв'язно для передачі вражень від прочитаного з допомогою; з а зразком та за планом вчиться складати невеликі усні оповідання описового характеру з допомогою; поважає українську мову, українські закони, правові норми.</p>	<p>віршованими творами; удосконалення навичок сприймання; формування умінь зв'язно висловлюватися про зображене у творі; формування умінь складання невеликого усного оповідання описового характеру; активне використання в мовленні засвоєної лексики; корекція відповідальності, справедливості; формування позитивних моральних якостей; виховання працелюбності, любові до рідного краю.</p>
<p><b>Григор Тютюнник</b> Розповідь про письменника. «Климко» (уривок). Ідея неповторності й багатства внутрішнього світу людини. Чесність, мужність, людяність дітей і дорослих у важку годину. Паралельність і єдність двох світів — природи і людини, зображені в оповіданні. Точність і лаконізм описів природи. Допитливий, чуйний, добрий хлопчик</p>	<p>Виразне читання тексту; усні відповіді на запитання; ілюстрування творів і пояснення ролі дібраних ілюстрацій; створення асоціативних куштів до слів; розв'язування кросвордів; обговорення ситуацій із власного життєвого досвіду; створення переліку власних цінностей (із допомогою вчителя);</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> Вчиться переказувати цікавий епізод із дитинства письменника з допомогою; разом з учителем розглядає точність і лаконізм описів природи, їхню роль в оповіданні; розповідає про особливості характеру героя з допомогою; складає план до характеристики образу з допомогою;</p>	<p>Розвиток умінь спостерігати, аналізувати та запам'ятовувати прочитане; збагачення словникового запасу словами, які характеризують зображені у творі події, героїв, місце дії; удосконалення умінь мовчазного читання; формування умінь орієнтуватися у складових частинах твору, аналізувати вчинки героїв, описувати їхній</p>

<p>Климко, його жага пізнати загадковий світ людей, уміння фантазувати, уявляти. Гідна поведінка Климка, його мужність і сміливість, самопожертва.</p> <p>Удосконалення умінь мовчазного читання. Співвіднесення темпу читання з формою викладу (опис, розповідь). Будова твору (послідовність подій у творі, причинно-наслідкові та часові зв'язки). Виділення головних героїв твору. Вчинки героїв. Опис зовнішнього вигляду героїв. Поділ прочитаного твору на частини з наступним складанням простого плану твору. Переказ змісту твору за складеним планом. Вибірковий переказ прочитаного. Використання лексики твору для усного опису подій у творі.</p> <p><b>Твори для позакласного читання:</b> Григій Тютюнник «Климко» (уривки), «Перед грозою», «Печена картопля» (на вибір).</p>	<p>етична бесіда; бесіда за змістом прочитаного; усний твір-опис зовнішності; складання плану до тексту; переказ тексту за планом; вибірковий переказ; виконання артикуляційних вправ (чистомовки, скоромовки).</p>	<p>пояснює назву оповідання за зразком та з допомогою; виділяє головних героїв твору; з допомогою описує їх зовнішній вигляд; вчиться порівнювати літературного героя із собою, намагається придумати власне закінчення оповідання з допомогою; вчиться складати за інструкцією та з допомогою простий план твору та переказувати; вибірково переказує прочитане з допомогою; використовує цифрові технології для свого загального розвитку й для спілкування; дотримується правил поведінки й спілкування.</p>	<p>зовнішній вигляд; корекція умінь переказувати прочитане за складеним планом, вибірково; формування вміння пояснювати, що кожна дія (рішення) має наслідки; розвиток здатності розуміти морально-етичний зміст творів; формування здатності проявляти толерантність; стимулювання читацького інтересу; розвиток умінь користуватися допомогою; виховання здатності до співчуття та співпереживання.</p>
<p><b>Володимир Сосюра</b> Розповідь про життєвий і творчий шлях поета. «Любіть</p>	<p>Виразне читання; виконання тематичного малюнку;</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> з допомогою вчителя регулює темп читання;</p>	<p>Формування і корекція умінь виразного читання; корекція умінь</p>

<p>Україну», «Рідна мова», «Дуб».</p> <p>Регулювання темпу читання залежно від жанрової специфіки твору. Удосконалення орфоепічно правильної вимови слів та їх наголошування під час читання. Мова художнього твору (точність вжитих слів, образність). Складання невеликого усного оповідання описового характеру про зображену у творі картину природи. Складання на основі тексту твору загадок.</p> <p><b>Твори для позакласного читання:</b> Володимир Сосюра «Васильки», уривок із поеми «Мазепа» – «Учись, Іване», «Зима», «Весна», «Осінь».</p>	<p>екскурсія в природу; слухання музики; розгляд карти України; творча лабораторія; усний твір-опис природи; складання загадок; добір медіаматеріалів за визначеною темою в мережі Інтернет; лірична хвилинка.</p>	<p>дотримується орфоепічно правильної вимови слів та їх наголошування під час читання за зразком та під контролем; із допомогою вчителя аналізує мову художнього твору; вчиться знаходити у тексті засоби художньої виразності (без вживання термінології) з допомогою; намагається скласти невеликі усні оповідання описового характеру за зразком та з допомогою; працює індивідуально і в колективі; поважає українську мову, українські закони, правові норми; вчиться виявляти радість, задоволення від повторно прослуханого чи прочитаного тексту; виявляє почуття патріотизму, гордості за свою країну, поваги до її історії.</p>	<p>монологічного мовлення на основі складання усного оповідання описового характеру; формування вміння складати загадки; формування творчого підходу до діяльності; удосконалення орфоепічних навичок; розвиток уміння відчувати красу образних слів; формування орієнтувальної та виконавчої основ самостійної навчальної діяльності; виховання любові до України, до рідної мови, патріотизму;</p>
<p><b>Михайло Чабанівський</b></p> <p>Розповідь про життя і творчість письменника. «Вірний».</p> <p>Удосконалення умінь</p>	<p>Виразне читання; ознайомлення з різними видами і типами носіїв інформації (книга,</p>	<p><b>Учень/учениця:</b></p> <p>дотримується умінь мовчазного та голосного читання, читання діалогів за зразком</p>	<p>Формування умінь слухової уваги, довготривалої наочно-образної пам'яті, словесно-образного мислення; формування вміння робити</p>



<p>голосного і мовчазного читання, читання діалогів. Мова художнього твору. Будова твору. Виділення головних героїв твору. Вчинки героїв, опис їх зовнішнього вигляду. Переказ змісту твору за складеним планом. Складання невеликого усного оповідання розповідного характеру про героя, його вчинки, зображену у творі подію.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Михайло Чабанівський «Зелена чаша».</p>	<p>підручник, журнал, енциклопедія, електронна книга); колективне обговорення прочитаних творів; добір медіаматеріалів за визначеною темою в мережі Інтернет; перегляд тематичних інформаційних відео; розв'язування кросвордів; літературна вікторина; переказ за планом; усне оповідання; коментоване читання; портретна вікторина; складання плану до тексту; порівняльна характеристика героїв; робота над портретом героя; вибіркового переказу; переказ за особами.</p>	<p>та під контролем; вчиться користуватися тлумачним словничком під контролем; орієнтується у будові твору, пояснює часові та причинно-наслідкові зв'язки з допомогою; виділяє головних героїв твору; описує їхній зовнішній вигляд із допомогою; уміє складати простий план твору з допомогою; переказує за складеним планом із допомогою; намагається вибірково переказувати з допомогою; добирає ілюстрації до художніх творів і пояснює їхню роль; використовує для переказу вдалі вислови зі змісту твору з допомогою; намагається зв'язно передавати свої враження від прочитаного з допомогою; дотримується правил поведінки й спілкування.</p>	<p>висновки з прочитаного; формування вміння визначати головних героїв твору, описувати їх зовнішній вигляд; формування вміння переказувати зміст твору за складеним планом; формування вміння складання невеликого усного оповідання про героя, його вчинки; збагачення словника лексику прочитаних творів; збагачення та конкретизація предметних уявлень; розвиток творчої уяви; розвиток здатності розуміти морально-етичний зміст творів; корекція порушень емоційно-вольової сфери; виховання вміння оцінювати людську поведінку, проявляти тактовність.</p>
<p><b>Василь Симоненко</b> Розповідь про життя і творчість поета.</p>	<p>Виразне читання; колективне обговорення прочитаних творів;</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> намагається читати правильно, виразно, з</p>	<p>Удосконалення техніки читання; дотримання орфоєпії під час</p>

<p>«Грудочка землі», «Я закоханий палко, без міри...», «Лист».</p> <p>Удосконалення орфоепічно правильної вимови слів та їх наголошування під час читання. Мова художнього віршованого твору, точність вжитих слів. Знаходження у тексті твору засобів художньої виразності.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Василь Симоненко «Я не бував за дальніми морями»</p>	<p>перегляд тематичних інформаційних відео;</p> <p>розв'язування кросвордів;</p> <p>літературна вікторина;</p> <p>усне оповідання;</p> <p>коментоване читання;</p> <p>портретна вікторина;</p> <p>усне малювання;</p> <p>вивчення напам'ять.</p>	<p>дотриманням інтонації під контролем та з допомогою;</p> <p>правильно наголошує слова під час читання за нагадуванням учителя;</p> <p>пробує знаходити у тексті засоби художньої виразності за зразком та з допомогою;</p> <p>пояснює значення вжитих у тексті слів;</p> <p>зіставляє зміст прочитаного з власними ціннісними орієнтаціями.</p>	<p>читання віршів; збагачення лексики епітетами, метафорами, порівняннями зі змісту прочитаних віршованих творів;</p> <p>розвиток зорового, слухового сприймання під час читання;</p> <p>формування позитивної мотивації до навчання;</p> <p>корекція емоційно-вольової сфери засобами ліричних творів; формування любові до України, рідного краю.</p>
<p><b>Юрій Збанацький</b></p> <p>Розповідь про життєвий і творчий шлях письменника. «Дике козеня» (скорочено).</p> <p>Удосконалення техніки читання. Будова твору. Вчинки героїв твору. Поділ прочитаного твору на частини з наступним складанням простого плану твору. Переказ змісту твору за складеним планом. Вибірковий переказ прочитаного. Складання характеристики героїв із використанням поданих у творі характеристик на них.</p> <p><b>Твір для позакласного</b></p>	<p>Виразне читання;</p> <p>словникова робота;</p> <p>створення пам'ятки;</p> <p>літературна розминка «Постав запитання»;</p> <p>коментоване читання;</p> <p>читання за ролями;</p> <p>інсценізація;</p> <p>творча робота;</p> <p>створення колажів;</p> <p>літературні ігри;</p> <p>порівняльна характеристика;</p> <p>розповідь за малюнками;</p> <p>мандрівка «Слідами героїв»;</p> <p>бесіди на етичні теми;</p> <p>групові завдання;</p> <p>складання плану до тексту;</p>	<p><b>Учень/учениця:</b></p> <p>вчиться співвідносити темп читання з формою викладу (опис, розповідь);</p> <p>орієнтується у будові твору з допомогою;</p> <p>разом з учителем знаходить точно вжиті слова, вислови;</p> <p>виділяє головних героїв, зіставляє їх вчинки, описує усно зовнішній вигляд із допомогою;</p> <p>розповідає про те, як розпочалися описані у творі події і чим закінчилися з допомогою;</p> <p>складає простий план твору</p>	<p>Удосконалення техніки читання;</p> <p>формування вміння аналізувати будову твору та вчинки героїв;</p> <p>формування вміння встановлювати часові та причинно-наслідкові зв'язки на основі прочитаного;</p> <p>вдосконалювати вміння переказувати зміст твору вибірково та за планом;</p> <p>формування вміння складати характеристики героїв;</p> <p>формування здатності проявляти толерантність;</p> <p>формування витривалості,</p>

<p><b>читання:</b> Юрій Збанацький «У розвідці» (скорочено).</p>	<p>переказ тексту за складеним планом; вибірковий переказ прочитаного.</p>	<p>з допомогою; переказує твір за складеним планом із допомогою; складає невеликі усні оповідання на задану тему з допомогою; намагається зв'язно висловлюватися для передачі вражень від прочитаного, повторює за учителем.</p>	<p>стресостійкості, гнучкості; виховання любові, милосердя до тварин, природи.</p>
<p><b>Василь Чухліб</b> Розповідь про письменника. «Прилетіли ластівки», «Найвище дерево». Виразне, з дотриманням пунктуаційних та логічних пауз, читання тексту твору. Співвіднесення темпу читання з формою викладу: опис, розповідь. Будова твору. Переказ твору за самостійно складеним планом. Вибірковий переказ прочитаного. Переказ прочитаного за особами, зі зміною особи оповідача. <b>Твір для позакласного читання:</b> Василь Чухліб «Пісня тоненької Очеретини».</p>	<p>Виразне читання; словникова робота; коментоване читання; читання за ролями; творча робота; літературні ігри; презентації; проекти; розповідь за малюнками; групові завдання; тестові завдання; віртуальні екскурсії в музеї письменників; вибірковий переказ прочитаного; складання плану до тексту; переказ тексту за складеним планом.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> намагається пояснити сутність послідовності подій у творі, причинно-наслідкові та часові зв'язки з допомогою; зіставляє вчинки двох героїв твору, описує їх зовнішній вигляд із допомогою; ділить твір на частини з наступним складанням плану кожної з них за зразком та з допомогою; переказує твір за даним планом, використовуючи лексику твору для усного опису подій у творі під контролем та з допомогою; намагається переказувати вибірково, використовуючи подані у творі характеристики героїв, та зі зміною особи оповідача.</p>	<p>Формування інтересу до читання прозових творів; корекція уяви засобами художнього твору; розвиток вміння конструктивно спілкуватися; формування вміння переказувати за особами; формування вміння переказувати текст твору за самостійно складеним планом; розвиток логічно послідовного зв'язного мовлення; вияв емоційного ставлення до прочитаного; формування позитивних рис особистості засобами художнього твору; виховання вміння самовдосконалення.</p>

<p><b>Дмитро Білоус</b> Розповідь про поета. «Хто сказав, що наша мова груба?», «Грицева мрія».</p> <p>Удосконалення умінь виразного читання. Мова художнього віршованого твору. Знаходження у тексті засобів художньої виразності.</p> <p><b>Твори для позакласного читання:</b> Дмитро Білоус «Хто кому брат?», «Дивне розмаїття».</p>	<p>Виразне читання; декламування; словникова робота; пошук відповідей на запитання; групові завдання; тестові завдання.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> удосконалює вміння виразного читання; намагається дотримуватися орфоепічно правильної вимови слів та їх наголошування під час читання з допомогою; аналізує мову художнього твору (образність, точність вжитих слів) з допомогою; уміє знаходити в тексті твору засоби художньої виразності з допомогою; виявляє почуття радості, задоволення від правильно прочитаного тексту твору.</p>	<p>Удосконалення техніки читання; формування умінь орфоепічно правильної вимови; збагачення словникового запасу; формування вміння висловлювати власну думку усно й письмово; збагачення позитивних емоцій засобами віршованих творів; розвиток позитивної мотивації до читання шляхом стимулювання мовленнєвої активності; формування вміння діяти відповідально та надавати допомогу; формування вміння організованої спільної діяльності, установа правил співпраці; виховання любові до української мови, до природи рідного краю.</p>
<b>ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ХХІ СТОЛІТТЯ»</b>			
<p><b>Володимир Рутківський</b> «Джури козака Швайки» («Джури і підводний човен»)</p>	<p>Рольова гра «Лист героєві твору»; переказ (близько до тексту,</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> читає у достатньому темпі під контролем;</p>	<p>Удосконалення техніки читання; стимулювання читацького</p>

<p>(уривки). Творчість відомого українського письменника. Твір про волелюбних, сміливих героїв, які вміють вистояти у складних ситуаціях. Тема боротьби українських козаків проти татарської орди. Усвідомлення сміливості, фізичної, духовної сили наших предків. Виховання й утвердження цих якостей у наш час. <b>Твори для позакласного читання:</b> Володимир Рутківський «Джури і підводний човен» (уривки), «Канікули у Воронівці» (уривки) (на вибір).</p>	<p>стишло, вибірково, від імені одного з героїв художніх пригодницьких творів; бесіда за запитаннями (зміст твору); постановка проблемних запитань, пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій; виразне читання; галерея малюнків до твору; тестові завдання.</p>	<p>вчиться визначати історичну основу твору з допомогою; знаходити і коментувати описи природи, портрети персонажів із допомогою; самостійно та з допомогою визначає послідовність подій; разом з учителем визначає причинно-наслідкові та часові зв'язки між описуваними подіями і вчинками дійових осіб; намагається висловлювати власні судження про вчинки героїв із допомогою.</p>	<p>інтересу; корекція порушень мовлення; розвиток комунікативної діяльності і творчості; корекція довготривалої пам'яті, мислення, уяви засобами художнього твору; формування умінь зв'язного мовлення; корекція та розвиток процесів узагальнення та абстрагування; формування вміння висловлювати судження, добираючи аргументи; виховання мужності, сміливості на основі прочитаних творів.</p>
<p><b>Дмитро Павличко</b> Розповідь про творчу і громадську діяльність відомого українського поета Д.Павличка. «Пахне хлібом трава», «Смереки», «Весна», «Два кольори»; Удосконалення умінь виразного читання. Дотримання розділових знаків під час читання віршів. Мова художнього твору. Складання невеликих оповідань</p>	<p>Дидактичні ігри; виразне читання; малювання малюнків до поезій; слухання музики; слухання пісень на авторські слова; складання оповідань описового характеру; екскурсії в природу; декламування; пошук відповідей на проблемні</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> читає правильно, виразно, дотримуючись розділових знаків із допомогою; знаходить у тексті засоби художньої виразності з допомогою; намагається пояснити значення вжитих у тексті слів за зразком та з допомогою; аналізує мову художнього твору з допомогою, намагається скласти невеликі оповідання описового характеру про</p>	<p>Удосконалення умінь виразного читання; формування образних уявлень засобами поезії; формування поетичного слуху, запам'ятовування; збагачення словникового запасу; формування вміння складати невеликі оповідання описового характеру; формування вміння висловлювати власну думку</p>

<p>описового характеру про зображені у творі картини природи.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Дмитро Павличко «Лелеченьки» («З далекого краю лелеки летіли»).</p>	<p>запитання.</p>	<p>зображене у творі за зразком та з допомогою; намагається зв'язно висловлюватися, передаючи враження від прочитаного з допомогою.</p>	<p>щодо вчинку, події; дотримання послідовності викладення думок; виховання любові до рідного краю, бережливого ставлення до природи.</p>
<p><b>Ярослав Стельмах</b> Розповідь про творчість письменника. «Митькозавр з Юрківки, або Химера лісового озера» (уривки) Тасмнічі, веселі й незвичайні події в повісті, передані образним словом. Допитливість, винахідливість, кмітливість хлопчиків — головних героїв. <b>Твір для позакласного читання:</b> Ярослав Стельмах «Митькозавр з Юрківки, або Химера лісового озера».</p>	<p>Портретний диктант; дидактичні ігри; виразне читання; складання оповідань описового характеру; екскурсії в природу; складання плану до тексту; переказування тексту; пошук відповідей на проблемні запитання; визначення теми та головної думки.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> читає у достатньому темпі; з допомогою вчителя пояснює лексичне значення слів і висловів, вжитих у тексті; вчиться переказувати зміст уривка повісті; намагається визначити кульмінаційний епізод у ній під контролем та з допомогою; висловлює власні роздуми про місце уяви, фантазії, романтичності в житті сучасної людини з допомогою; добирає ілюстрації до художніх творів і пояснює їхню роль; знаходить у тексті реальні (звичайні) та пригодницькі події з допомогою.</p>	<p>Формування умінь цілісного, вибіркового осмисленого сприймання; поширення словникового запасу; стимулювання читацького інтересу; корекція зв'язного монологічного мовлення у процесі переказування учнями змісту прочитаного за поданим планом; розвиток критичного мислення; обґрунтування власного ставлення до зображених подій, вчинків героїв; формування вміння співпрацювати з іншими особами; формування позитивних моральних якостей; виховання вміння відчувати емоційний настрій твору, виявляти свої почуття.</p>

<p><b>Ліна Костенко</b> Про життєвий і творчий шлях поетеси. «Вже в стільниках стерні немає меду сонця», «Українське альфреско», «А дні стоять, не хочеться тужити...».</p> <p>Удосконалення умінь виразного читання. Дотримання розділових знаків під час читання віршів. Мова художнього твору. Складання невеликих оповідань описового характеру про зображені у творі картини природи.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Ліна Костенко «Усе моє, все зветься Україна».</p>	<p>Виразне читання; малювання малюнків до поезій; слухання музики; складання оповідань описового характеру; екскурсії в природу; дидактичні ігри; пошук відповідей на проблемні запитання; декламування поезії.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> читає правильно, виразно, дотримуючись розділових знаків із допомогою; знаходить у тексті засоби художньої виразності з допомогою; намагається пояснити значення вжитих у тексті слів за зразком та з допомогою; аналізує мову художнього твору з допомогою, намагається скласти невеликі оповідання описового характеру про зображене у творі за зразком та з допомогою; намагається зв'язно висловлюватися, передаючи враження від прочитаного з допомогою.</p>	<p>Удосконалення техніки виразного читання; формування правильної орфоепічної вимови слів та правильного їх наголошування під час читання; розвиток словесно-образної пам'яті, словесно-логічного мислення; формування умінь зв'язного мовлення; формування вміння складати невеликі оповідання описового характеру; формування вміння сприймати поезію; виховання оптимізму, бачення життєвої перспективи, відчуття успіху.</p>
<p><b>Леся Воронина</b> Леся Воронина — сучасна письменниця, авторка багатьох книг для дітей. «Тасмне Товариство боягузів, або засіб від переляку № 9» (уривки). Фантастична, романтична, багатоепізодна повість про хлопчиків — головних героїв.</p> <p><b>Твір для позакласного</b></p>	<p>Портретний диктант; дидактичні ігри; виразне читання; складання оповідань описового характеру; складання плану до тексту; переказування тексту; пошук відповідей на проблемні запитання; визначення теми та головної</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> намагається правильно, свідомо, виразно читати вголос і мовчки; визначає тему та головну думку твору з допомогою; аналізує вчинки героїв із допомогою; намагається переказати прочитане за поданим або самостійно складеним планом</p>	<p>Формування вміння словесно-логічного мислення; розвиток зорового й слухового сприймання; коригування недоліків мовлення; удосконалення умінь діалогічного і монологічного мовлення; збагачення словникового запасу; формування естетичних</p>

<p><b>читання:</b> Леся Воронина «Тасмне Товариство боягузів, або засіб від переляку № 9».</p>	<p>думки.</p>	<p>із допомогою; висловлює власне ставлення до прочитаного з допомогою.</p>	<p>смаків засобами художньої літератури; удосконалення навички читання; формування вміння добирати джерело інформації відповідно до потреб і зацікавленості; виховання особистісних рис і якостей засобами художнього твору.</p>
<p><b>Узагальнення вивченого.</b></p>	<p>Відповіді на запитання; інтерактивні вправи; портретна вікторина; вибіркоче читання; літературна мандрівка.</p>	<p><b>Орієнтовні вимоги до змісту знань, умінь і життєвої компетентності учнів у кінці навчального року.</b> <b>Учень/учениця</b> знає: назви вивчених творів, їх авторів, героїв творів, короткий зміст вивчених творів, запропоновані для вивчення напам'ять вірші; уміє: правильно, свідомо, виразно читати вголос, свідомо читати мовчки; читати вголос у різному темпі з допомогою; характеризувати вчинки героїв твору з допомогою; розрізняти твори за жанром ( без вживання термінології) з допомогою; складати простий план твору з допомогою; переказувати прочитане близько до змісту тексту твору;</p>	<p>Формування вмінь словесно-логічного мислення; розвиток зорового й слухового сприймання; коригування недоліків мовлення; удосконалення умінь діалогічного і монологічного мовлення; збагачення словникового запасу; формування естетичних смаків засобами художньої літератури; удосконалення навички читання; формування вміння добирати джерело інформації відповідно до потреб і зацікавленості; виховання особистісних рис і якостей засобами художнього твору.</p>



		складати невеликі усні оповідання розповідного і описового характеру про героя, картини природи, зображені у творі події з допомогою; користуватися тлумачним словничком для пояснення значення незрозумілих слів із допомогою.	
--	--	---	--

## 8 клас

Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності	Очікувані результати навчання	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
<b>ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «ВСТУП»</b>			
<p><b>Вступ</b> Художнє відтворення життя засобами художньої літератури.</p>	<p>Виразне читання; усні відповіді на запитання; пошук інформації в мережі Інтернет.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> прагне зрозуміти значення художньої літератури для пізнання, наводить із допомогою приклади з прочитаних раніше художніх творів.</p>	<p>Удосконалення техніки читання; розвиток і корекція мислення, пам'яті; пояснення значення художньої літератури для кожної людини.</p>
<b>ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «УСНА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ»</b>			
<p>Українські народні пісні: історичні, ліричні. «Пісня про Байду», «Ой Морозе, Морозенку», «Їхав козак на війноньку», «Максим козак Залізняк».</p> <p>Правильна вимова слів ( із дотриманням норм орфоєпії) та правильного їх наголошування під час читання. Тема твору. Жанр твору ( практично). Розуміння поданих до змісту тексту запитань евристичного спрямування. Переказ</p>	<p>Виразне читання; усні відповіді на запитання; пошук інформації в мережі Інтернет; відтворення усно подій тексту; представлення улюбленої пісні, обґрунтування свого вибору; прослуховування пісень; дидактичні ігри: «Відгадай пісню»; «Чарівна скринька»; пісенна вікторина «Упізнай героя»; робота в групах ;</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> намагається правильно, свідомо, виразно читати вголос за зразком та з допомогою; дотримується словесного наголосу під час читання з допомогою; розуміє зміст прочитаного з допомогою; намагається переказувати прочитане за поданим планом із допомогою; знаходить у тексті слова, вислови, речення, що</p>	<p>Розвиток пізнавальної діяльності; розвиток пам'яті, мислення у процесі відповідей на запитання щодо змісту творів; формування правильної орфоєпічної вимови слів та правильного їх наголошування під час читання; стимулювання мовленнєвої активності; корекція мислення на основі використання запитань евристичного спрямування; формування умінь працювати з текстом твору та переказувати за планом; удосконалення умінь</p>

<p>прочитаного за поданим планом.</p> <p><b>Твори для позакласного читання:</b> «Дівчина з легенди». Пісні, автором яких вважають Марусю Чурай.</p>	<p>відповіді на запитання евристичного характеру; самостійне читання тексту; переказ за поданим планом.</p>	<p>підтверджують висловлену думку з допомогою; визначає тему твору, основну думку прочитаного, жанр твору з допомогою;</p> <p>мотивує себе на навчання впродовж життя;</p> <p>визначає і ставить перед собою цілі, мотивує себе до інноваційності.</p>	<p>визначати тему та жанр твору; розвиток умінь розуміти естетичні почуття від впливу образного слова; сприяти усвідомленню емоційно - ціннісних орієнтирів, які допоможуть у власному житті; формування вміння докладати вольові зусилля для реалізації базових потреб самозбереження й самореалізації; виховання любові до України, до народу України;</p>
<p><b>ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ХІХ СТОЛІТТЯ»</b></p>			
<p><b>Тарас Шевченко</b></p> <p>Про життя і творчість великого сина України Т.Шевченка. «Сон», «Я не нездужаю нівроку», «Доля», «Над Дніпровою сагою».</p> <p>Удосконалення умінь мовчазного читання. Визначення основної думки твору. Визначення зв'язку назви твору з його змістом. Робота над зв'язним мовленням під час передачі учнями вражень від прочитаного твору.</p> <p><b>Твори для позакласного</b></p>	<p>Виразне читання поезії вголос;</p> <p>дослідження ключових слів; дидактична гра «Так чи ні»; зачування поезії напам'ять; рольова гра «Малюємо поезію»;</p> <p>ілюстрування змісту поезії; візуалізація почутого чи прочитаного або переглянутого в різний спосіб (індивідуально, в парах, групах).</p>	<p><b>Учень/учениця:</b></p> <p>вчиться правильно, свідомо, плавно мовчки читати твір;</p> <p>намагається визначити основну думку твору з допомогою;</p> <p>розуміє зв'язок назви твору з його змістом із допомогою;</p> <p>орієнтується у структурі тексту, уміє визначити зачин, основну частину, заключну з допомогою;</p> <p>намагається зв'язно висловлювати свої думки під час передачі вражень від</p>	<p>Розвиток сприймання, уваги, мислення, пам'яті на основі прослуханого/ прочитаного тексту; розвиток зорового, аналітичного сприймання текстів; формування осмисленого розуміння слів у тексті; удосконалення умінь мовчазного читання; формування умінь визначати основну думку твору; збагачення словникового запасу; формування зв'язного мовлення; формування активної громадянської позиції, відповідальності за своє життя;</p>

<p><b>читання:</b> Тарас Шевченко «Зацвіла в долині», «Мені однаково, чи буду».</p>		<p>прочитаного твору з допомогою; користується словничком, поданим після тексту твору під контролем.</p>	<p>виховання поваги та любові до творчості Тараса Шевченка.</p>
<p><b>Степан Руданський</b> Коротко про письменника. «Добре торгувалось», «Запорожці у короля».</p> <p>Висміювання негативних рис характеру, авторська симпатія до простої людини, до її розуму, кмітливості, почуття гумору, вміння посміятися над власною безпорадністю, вміння відстояти свою гідність.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Степан Руданський «Горбин брат».</p>	<p>Виразне читання; бесіда за змістом; створення малюнків до тексту; інсценізація; групові виконання завдань; прослуховування аудіо запису; відповіді на запитання.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> вчиться розуміти вияв народної мудрості у гуморесках; намагається виразно й усвідомлено читати твори за зразком та під контролем; вчиться визначати головну думку твору з допомогою; вчиться розуміти, що почуття гумору є позитивною якістю особистості з допомогою; орієнтується у структурі тексту з допомогою; за допомогою тлумачного словничка пояснює значення незрозумілих слів та висловів під контролем; розуміє основний смисл описаних подій із допомогою; дотримується правил поведінки й спілкування.</p>	<p>Розвиток здатності до усвідомленого читання (слухання); Формування вміння сприймати почуту або прочитану інформацію; розвиток зорового аналітичного сприймання текстів; розвиток логічного мислення: уміння аналізувати вчинки персонажів; корекція умінь виразного читання; розвиток мовлення на основі збагачення словникового запасу новими словами і висловами; формування особистісних рис і якостей; формування вміння організованої спільної діяльності, установа правил співпраці; виховання оптимізму, бачення життєвої перспективи.</p>

<p><b>Борис Грінченко</b>          Про творчість письменника. «Олеся» (уривки), «Украла» (стислий переказ), «Під вербами», «Ранок».</p> <p>Усвідомлення смислових зв'язків між реченнями і частинами тексту твору. Сюжет і композиція твору (без вживання термінології). Визначення зв'язку назви твору з його змістом, основною думкою. Придумування зачину до невеликого твору.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Борис Грінченко «Олеся»</p>	<p>Виразне читання художніх творів (уголос ланцюжком, в особах, в парах);          переказ (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з персонажів тощо);          бесіда за запитаннями;          складання плану до тексту;          характеристика героїв;          тестові завдання;          рольова гра;          перегляд екранізацій (епізодів) творів та обговорення їх;          створення ілюстрацій до тексту;          виразне читання у ролях.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b>          під контролем правильно, свідомо, у достатньому темпі читає вголос, дотримуючись під час читання логічних пауз і наголосів із допомогою;          визначає тему та основну думку прочитаного твору з допомогою; визначає зв'язок назви твору з його змістом; вчиться визначати відносно завершені і самостійні частини тексту з допомогою;          добирає ілюстрації до художніх творів і пояснює їхню роль; прагне зв'язно висловлюватися з використанням лексики твору для передачі своїх вражень від прочитаного з допомогою;          мотивує себе на навчання впродовж життя; зіставляє зміст прочитаного з власними ціннісними орієнтаціями.</p>	<p>Збагачення активного словника лексикою прочитаних творів;          розвиток здатності розуміти морально етичний зміст творів;          збагачення уявлень учнів про портрет героя твору;          корекція сприймання, мислення, пам'яті під час визначення послідовності зображених у творі подій;          уточнення знань про сюжет і композицію твору, про структуру тексту;          формування вміння аналізувати, робити висновки для себе, проєктувати їх у сучасне життя;          формування здатності проявляти толерантність; виховання милосердя, доброти, чесності, мужності.</p>
<p><b>Іван Франко</b>          Про життя і творчість І.Франка. «Захар Беркут» (уривки).          Змалювання героїчної боротьби українців проти монголо-татарських нападників. Патріотична ідея</p>	<p>Переказ (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з героїв);          бесіда за запитаннями (зміст твору).          постановка проблемних запитань, пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій;</p>	<p><b>Учень/учениця:</b>          намагається читати правильно, виразно вголос у достатньому темпі за зразком та під контролем;          усвідомлює смислові зв'язки між реченнями і частинами тексту з</p>	<p>Удосконалення техніки читання;          корекція порушень мовлення;          формування умінь визначати основну думку твору;          вправлятися в активному користуванні словами з тексту твору, тлумачити їхній зміст;</p>

<p>(головна думка) у творі. Удосконалення техніки читання. Послідовність подій у творі (розгортання змісту, причинно-наслідкові зв'язки). Визначення основної думки твору. Мова і вчинки героя твору. Складання портрета героя твору ( опис зовнішнього вигляду, мови, вчинків). Орієнтування у структурі тексту : зачин – основна частина – кінцівка. Сюжет і композиція твору ( без вживання термінології). Переказ змісту прочитаного близько до змісту тексту, вибірково з використанням висловів, ужитих у творі.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Іван Франко « Захар Беркут» (уривки на вибір учителя).</p>	<p>прогнозування подій у творах за заголовком, за ілюстрацією; визначення теми та головної думки; портретна характеристика героя; складання плану до тексту; розповідь за планом; перегляд кінофільму.</p>	<p>допомогою; розуміє послідовність зображених у творі подій із допомогою; намагається самостійно визначати основну думку твору з допомогою; описує зовнішній вигляд героїв із використанням лексики твору, переказує прочитане близько до змісту тексту твору за поданим планом та вибірково з використанням висловів, ужитих у творі, з допомогою; орієнтується у структурі тексту; визначає його сюжет і композицію ( без вживання термінології) з допомогою; визначає улюбленого героя з допомогою та за зразком; намагається обговорювати проблему вибору людини у вирішальній ситуації з допомогою; визначає і ставить перед собою цілі, мотивує себе до інноваційності.</p>	<p>формування вміння користуватися тлумачним словничком; формування умінь аналізувати мову і вчинки героїв, складати усний портрет героя; корекція зв'язного мовлення, формування умінь переказувати прочитане близько до тексту й вибірково; розвиток умінь давати самостійну оцінку зображеним подіям у творі; формування вміння докладати вольові зусилля для реалізації базових потреб самозбереження; виховання поваги до звичаїв та обрядів українського народу; патріотичного почуття, поваги до батьків, вірності в дружбі й коханні як загальнолюдських морально-етичних цінностей.</p>
<p><b>Леся Українка</b> Про життя і творчість відомої української поетеси Лесі Українки. Творчість мужності й силу духу. «Скрізь плач, і стогін, і</p>	<p>Портретний диктант; виразне читання поезій; літературні ігри; прослуховування поезій; проектна робота «Поетичний настрій»;</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> пригадує основні відомості про Лесю Українку з допомогою; удосконалює уміння виразного читання за зразком; дотримується</p>	<p>Корекція умінь виразного читання; формування уміння інтонувати власне мовлення; формування правильної орфоепічної вимови слів та</p>

<p>ридання...», «Досвітні огні», «Калина», «Казка про Оха - чародія».</p> <p>Удосконалення умінь виразного читання. Формування найпростіших прийомів регулювання сили голосу в залежності від змісту і жанрової специфіки твору. Визначення основної думки твору. Тема гармонійного єднання людини з природою</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Леся Українка «Уже весняне сонце припікає».</p>	<p>поетичне лото; «малювання» поезій; пошук відповідей на запитання.</p>	<p>логічних пауз, інтонації під час читання, сили голосу під контролем; визначає головну думку та тему твору з допомогою; знаходить у тексті вирази, речення, що використані для характеристики явищ природи з допомогою; висловлює власне ставлення до зображеного у творі з допомогою.</p>	<p>правильного їх наголошування під час читання; визначення теми і основної думки твору; формування адекватного ставлення до життєвих викликів на основі загальнолюдських цінностей; виховання бережливого ставлення до природи.</p>
<p><b>Андрій Чайковський</b> Про творчість письменника. «За сестрою» (уривки).</p> <p>Визначення основної думки твору, зв'язку твору з його змістом. Роль пейзажу в художньому творі ( без вживання термінології). Переказ змісту прочитаного стисло, вибірково. Складання невеликих текстів описового характеру про зображену у творі подію.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Андрій Чайковський уривок із твору «За сестрою».</p>	<p>Виразне читання; обговорення емоційно-ціннісного ставлення до прочитаного та впливу твору на читача; вибірковий та стислий переказ; складання невеликих текстів описового характеру; картинна галерея; інформаційні проєкти; літературні екскурсії; екскурсія домашньою бібліотекою; створення колажу, презентації на основі поєднання різних джерел</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> дотримується вимог виразного читання з допомогою; самостійно визначає тему твору; основну думку твору визначає з допомогою; з допомогою пояснює роль пейзажу в художньому творі (без вживання термінології); орієнтується в будові твору, пояснює часові зв'язки, з допомогою – причинно-наслідкові зв'язки; вчиться виділяти у тексті образні вислови, що допомагають</p>	<p>Збагачення словникового запасу словами та висловлюваннями з тексту творів; корекція пам'яті, образного мислення і уявлень під час відтворення змісту прочитаного; формування умінь складати тексти описового характеру; формування умінь переказувати прочитане стисло та вибірково; корекція порушень емоційно-вольової сфери; набуття досвіду читацької та комунікативної діяльності; стимулювання бажання спілкуватися</p>

	(індивідуально, в парах, групах).	глибше уявити картини природи, місце події, зовнішність персонажів та їх характери з допомогою; переказує зміст прочитаного стисло та вибірково, використовуючи для переказу вдалі вислови зі змісту твору, з допомогою; за поданим планом складає усні невеликі тексти описового характеру про зображену у творі подію з допомогою.	українською мовою; виховання любові до української мови.
<p><b>Леонід Глібов</b> Про життя і творчість байкаря. «Щука», «Муха і Бджола», «Жаба і Віл».</p> <p>Гумористичне й сатиричне зображення у творах. Роль гумору в житті українців. Леонід Глібов - визначний український байкар. Викривальна і повчальна спрямованість байок письменника.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Леонід Глібов «Щуцик».</p>	<p>Виразне читання; обговорення емоційно-ціннісного ставлення до прочитаного та впливу твору на читача;</p> <p>проектна робота «Моя улюблена байка»;</p> <p>виразне читання байок; читання в ролях; тестові завдання; розмірковування про художню правду і домисел у байках, про символічність образів.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b></p> <p>намагається тактовно реагувати на гумор;</p> <p>намагається виразно читати твори Леоніда Глібова, вчиться коментувати прихований зміст творів із допомогою;</p> <p>знаходить у тексті слова, вислови, які розкривають тему та основну думку твору з допомогою;</p> <p>розуміє основний смисл описаних подій, вчинків персонажів;</p> <p>намагається пояснити алегоричні образи у байці з допомогою;</p> <p>намагається зіставляти</p>	<p>Удосконалення техніки виразного читання байок; розвиток здатності до усвідомленого читання або слухання; формування умінь діалогічного мовлення;</p> <p>формування вмінь практичної діяльності; корекція і стимуляція використання у власному мовленні слів та речень із прочитаних творів;</p> <p>розвиток умінь висловлювати власні міркування про зміст байок, проводити аналогії із сучасним життям; виховання самостійності учнів під час виконання завдань.</p>



		описане в байках із сьгоднішнім реальним життям із допомогою.	
<b>ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ХХ СТОЛІТТЯ»</b>			
<p><b>Олександр Олесь</b> Про життя і творчість поета. «Як довго ждали ми своєї волі слова», «Коли б я знав, що розлучусь з тобою», «Рідна мова в рідній школі».</p> <p>Правильне, плавне, виразне читання віршованих творів. Визначення основної думки твору, зв'язку назви твору з його змістом, основною думкою.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Олександр Олесь «Айстри».</p>	<p>Виразне читання; питання- відповіді; створення ілюстрацій до поезій;</p> <p>використання інтернет-джерел;</p> <p>прослуховування аудіозапису;</p> <p>відповіді на запитання.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> самостійно впізнає і розрізняє прозові та віршовані твори;</p> <p>намагається читати правильно, у достатньому темпі, виразно віршовані твори, дотримуючись під час читання логічних пауз і наголосів із допомогою;</p> <p>визначає зв'язок назви твору з його змістом, основною думкою з допомогою;</p> <p>висловлює власні враження, викликані прочитаним/ почутим;</p> <p>поважає українську мову, українські закони, правові норми.</p>	<p>Удосконалення техніки читання;</p> <p>уточнення зорового і слухового сприймання; формування уміння уповільнювати та прискорювати темп читання;</p> <p>збагачення словникового запасу виразами і словами, вжитими у прямому й переносному значенні; концентрація на вмінні визначати основну думку твору;</p> <p>розвивати вміння розуміти естетичні почуття від впливу образного слова;</p> <p>формування вміння до ефективної співпраці; виховання любові до рідного краю, рідної мови.</p>
<p><b>Олександр Довженко</b> О. Довженко - видатний український кінорежисер і письменник. Оповідання про війну. «Ніч перед боєм»</p>	<p>Обговорення моральних цінностей, які виявляються у поведінці та вчинках персонажів оповідань, їхнього емоційного стану;</p>	<p><b>Учень / учениця:</b> переказує текст за простим планом до твору з допомогою; вчиться аналізувати поведінку героїв, їхні вчинки, моральний</p>	<p>Формування умінь виразного читання;</p> <p>розвиток аналізу, логічного мислення: уміння аналізувати вчинки персонажів твору;</p>

<p>(стислий переказ), «Воля до життя» (скорочено) — твори про героїзм, самовідданість, патріотичні почуття українців, проявлені під час воєнного лихоліття у Другій світовій війні. Образи діда Платона і діда Савки — представників українського трудового народу. Їхній моральний урок для солдатів.</p> <p>Розвиток в учнів смислової здогадки (антиципації). Сюжет і композиція твору ( без вживання термінології). Мова і вчинки героя твору. Знаходження в тексті слів, речень, що характеризують героя. Складання портрету героя твору, ілюстрація характеру героя прикладами із тексту. Складання невеликого усного тексту розповідного характеру про героя твору, його вчинки.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Олександр Довженко «Зачарована Десна» ( уривки).</p>	<p>відповіді на запитання; складання плану до тексту; порівняльна характеристика; портретна характеристика; переказ за малюнками, ілюстраціями до твору; дидактичні літературні ігри; екскурсії до річки; виконання артикуляційних вправ (проговорювання скоромовок, чистомовок); робота з словниками; усна розповідь.</p>	<p>вибір у різних життєвих ситуаціях із допомогою; характеризує героїв твору, розкриває їх риси характеру з допомогою; знаходить слова і вислови, що характеризують героїв твору, називає головних і другорядних персонажів; уміє визначати тему та головну думку твору з допомогою; намагається скласти невеликий усний текст розповідного характеру про героя твору з допомогою; висловлює своє ставлення до описуваних подій, вчинків персонажів із допомогою, мотивує себе на навчання впродовж життя; виявляє почуття патріотизму, гордості за свою країну, поваги до її історії.</p>	<p>формувати вміння переказувати окремі уривки оповідання, змальовуючи зовнішність персонажів; корекція умінь характеризувати героя, оцінювати його вчинки; формування уміння виявляти оцінне ставлення до прочитаного; удосконалення умінь мовчазного читання; розвиток умінь вести діалог; формування умінь складання невеликого усного тексту розповідного характеру; формування вміння докладати вольові зусилля для реалізації базових потреб самозбереження й самореалізації; виховання любові до України, почуття патріотизму, мужності.</p>
<p><b>Павло Тичина</b> Про творчу і громадську діяльність відомого</p>	<p>Вікторини; читання поезії напам'ять; малювання поезії;</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> намагається дотримуватися вимог виразного читання за</p>	<p>Уточнення і удосконалення умінь виразного читання; збагачення словникового запасу</p>

<p>українського поета П.Тичини. «Я утверждаюсь», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «Ой, не крийся, природо», «Золотий гомін».</p> <p>Визначення теми й основної думки твору. Регулювання сили голосу під час читання в залежності від змісту і жанрової специфіки твору.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Павло Тичина «Гей, вдарте в струни, кобзарі...».</p>	<p>екскурсії в природу; групові завдання; слухання музики; слухання поезії.</p>	<p>зразком та з допомогою; вчиться регулювати силу голосу під час читання з допомогою; дотримується орфоепічно правильної вимови слів та їх наголошування під час читання; намагається визначити тему і основну думку твору з допомогою; добирає ілюстрації до художніх творів і пояснює їхню роль.</p>	<p>виразами і словами, вжитими у прямому й переносному значенні; формування умінь адекватно використовувати у мовленні лексику з тексту віршів;</p> <p>формування вміння регулювання сили голосу під час читання; корекція умінь визначення теми й основної думки твору; розвиток вміння керувати своїми емоціями;</p> <p>розвиток здатності проявляти толерантність; виховання ширості, відкритості, любові до України та її природи.</p>
<p><b>Василь Симоненко</b> Про творчість В.Симоненка. «Україні», «Лебеді материнства», «Матері», «Моя мова», «Люди –прекрасні», «Земле рідна!»</p> <p>Удосконалення техніки читання. Визначення теми і основної думки твору. Знаходження в тексті речень, висловів, що підтверджують основну думку твору.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Василь Симоненко «Ти знаєш, що ти – людина?»</p>	<p>Читання вголос (із дотриманням інтонації); бесіда за запитаннями (зміст твору); виразне читання; вивчення напам'ять; декламування; групові завдання; взаємне оцінювання.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> намагається читати вголос правильно, чітко, дотримуючись інтонації мовлення за зразком та під контролем;</p> <p>намагається самостійно визначати тему і основну думку твору з допомогою; уміє знаходити в тексті твору слова і вислови для підтвердження основної думки з допомогою;</p> <p>висловлює власні враження, викликані</p>	<p>Розвиток зорового, слухового сприймання;</p> <p>корекція умінь щодо визначення теми і основної думки твору;</p> <p>удосконалення умінь читати вірші вголос;</p> <p>поширення словникового запасу; формування вміння емоційно реагувати на зміст прослуханого чи прочитаного, виявляти свої почуття; формування здатності проявляти толерантність;</p> <p>формування вміння</p>

		прочитаним/ почутим; поважає українську мову, українські закони, правові норми.	організованої спільної діяльності, установлення правил співпраці; виховання поваги й любви до матері, до рідної мови, до людей.
<p><b>Леонід Смілянський</b> Про творчість письменника Л.Смілянського. «Лідер» (уривки), «Геннадій і Петрик» (скорочено).</p> <p>Розвиток смислової здогадки (антиципації). Прогнозування орієнтовного змісту тексту на основі заголовку, плану, ілюстрацій, частин тексту. Мова і вчинки героя твору. Складання невеликого тексту розповідного характеру про вчинки героя. Використання лексики твору для характеристики героя. Переказ твору з використанням влучних висловів із змісту твору.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Леонід Смілянський «Серце» (скорочено).</p>	<p>Вибіркове читання; самостійне читання (читання мовчки); стилий переказ частин тексту; бесіда за запитаннями; характеристика дійових осіб (назва дійової особи, її вчинки, особисте ставлення до персонажу); використання цитат із тексту при створенні висловлювань за змістом твору; прогнозування змісту тексту; переказ (близько до тексту, вибірково, від імені одного з героїв); постановка проблемних запитань, пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій; літературний диктант; портретний диктант; питання для самоперевірки.</p>	<p><b>Учень / учениця:</b> регулює темп читання залежно від змісту і жанрової специфіки твору; володіє навичками сислової здогадки з допомогою; визначає тему твору, виділяє головних героїв; складає простий план твору та переказує за планом із допомогою; використовує лексику твору для складання портрету героя, ілюструє його характер прикладами з тексту з допомогою; вчиться складати усну розповідь про героя твору, його вчинки з допомогою; дотримується правил поведінки й спілкування.</p>	<p>Формування умінь прогнозувати зміст тексту на основі заголовку, плану, ілюстрацій, частин тексту; формування умінь складання невеликого тексту розповідного характеру про вчинки героя; збагачення лексики словами і виразами з тексту твору та використання їх у власному мовленні; уточнення й корекція умінь переказувати прочитаний твір із використанням влучних висловів зі змісту твору; формування дбайливого ставлення, любові до птахів; виховання щирості, відкритості, наполегливості у досягненні поставленої мети, відповідальності за свої вчинки.</p>
<p><b>Максим Рильський</b> Про громадську і творчу</p>	<p>Вікторини; читання поезії напам'ять;</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> намагається читати вголос</p>	<p>Удосконалення умінь виразного читання; формування</p>

<p>діяльність відомого українського поета М.Рильського. «Спасибі», «Троянди й виноград», «Мова», «Шпаки».</p> <p>Удосконалення умінь виразного читання. Визначення теми і основної думки твору. Визначення зв'язку назви твору з його змістом, основною думкою.</p>	<p>малювання поезії; групові завдання; екскурсії в природу; слухання музики; слухання поезії; читання вголос (із дотриманням інтонації); бесіда за запитаннями (зміст твору); групові завдання; взаємне оцінювання.</p>	<p>правильно, чітко, дотримуючись інтонації мовлення за зразком та під контролем;</p> <p>дотримується словесного наголосу під час читання з допомогою; уміє визначати тему і основну думку твору з допомогою;</p> <p>визначає зв'язок назви твору з його змістом, основною думкою з допомогою; визначає і ставить перед собою цілі, мотивує себе до інноваційності;</p> <p>виявляє почуття радості, задоволення від прочитаного, прослуханого твору.</p>	<p>орфоепічно правильної вимови; формування естетичних смаків на основі прочитаних та прослуханих поезій;</p> <p>вдосконалення вміння визначати тему та основну думку; формування позитивної мотивації до навчання; формування бажання володіти українською мовою в усній і писемній формах;</p> <p>виховання поваги до рідної мови, до людей праці.</p>
<p><b>Борис Олійник</b> Про громадську і творчу діяльність поета. «Мати», «Ніхто не забутий».</p> <p>Удосконалення умінь виразного читання. Визначення теми і основної думки твору. Визначення зв'язку назви твору з його змістом, основною думкою.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Борис Олійник «Сиве сонце моє» (уривок).</p>	<p>Вікторини; читання поезії напам'ять; малювання поезії; групові завдання; слухання музики; слухання поезії; відповіді на запитання.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> намагається читати вголос правильно, чітко, дотримуючись інтонації мовлення за зразком та під контролем;</p> <p>намагається самостійно визначати тему і основну думку твору з допомогою;</p> <p>визначає зв'язок назви твору з його змістом, основною думкою з допомогою; вчиться знаходити в тексті твору слова</p>	<p>Удосконалення умінь читати вірші вголос; стимулювання читацького інтересу;</p> <p>досягнення правильної вимови звуків рідної мови в словах і фразах;</p> <p>корекція пізнавального інтересу, спостережливості, мислення; вияв оцінного ставлення до прочитаного; розвиток творчості, ініціативності;</p> <p>формування вміння визначення теми та основної</p>

		і вислови для підтвердження основної думки з допомогою.	думки твору; стимулювання мовленнєвої активності; виховання поваги й любові до матері.
<p><b>Всеволод Нестайко</b> Про творчість письменника. «Тореадори з Васюківки» (уривки). Пригодницький захоплюючий сюжет. Мрія і дійсність, смішне, комічне, романтичне в пригодницькій повісті для дітей. Сюжет і композиція твору (без вживання термінології). Складання плану твору у вигляді розповідних речень. Переказ тексту з використанням вдалих висловлювань, слів із твору; складання невеликих творів-мініатюр розповідного характеру про вчинки героїв, зображені у творі події.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Всеволод Нестайко «Тореадори з Васюківки» (уривки).</p>	<p>Вибіркове читання; самостійне читання (читання мовчки); стислий переказ частин тексту; бесіда за запитаннями; характеристика дійових осіб (назва дійової особи, її вчинки, особисте ставлення до персонажу); використання цитат із тексту при створенні висловлювань за змістом твору; прогнозування змісту тексту; переказ (близько до тексту, вибірково, від імені одного з героїв); постановка проблемних запитань, пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій; літературний диктант; портретний диктант; питання для самоперевірки.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> дотримується вмінь виразного читання з допомогою; для розуміння смислового значення слів у прямому і в переносному значенні користується тлумачним словничком із допомогою; усвідомлює смислові зв'язки між реченнями і частинами тексту з допомогою; розуміє послідовність подій у творі (розгортання змісту, причинно-наслідкові зв'язки) з допомогою; складає план твору у вигляді розповідних речень із допомогою; переказує текст із використанням вдалих висловлювань із твору з допомогою; намагається скласти невеликі твори розповідного характеру про вчинки героїв із допомогою.</p>	<p>Розвиток здатності до усвідомленого читання (слухання); формування вміння сприймати почуту або прочитану інформацію; розвиток зорового аналітичного сприймання тексту; збагачення активного словника лексиною з прочитаного твору; розвиток і корекція умінь зв'язного мовлення; розвиток вміння складати план твору у вигляді розповідних речень; формування уміння переказувати текст із використанням висловлювань із твору; формування здатності брати участь у колективній діяльності творчого спрямування; розвиток умінь оцінювати ризики та приймати рішення; виховання бажання читати художню літературу пригодницького характеру.</p>

<p><b>Остап Вишня</b> Розповідь про творчість відомого гумориста О.Вишні. «Чудесні пташки», «Фазани».</p> <p>Формування умінь читати гумористичні твори. Регулювання сили голосу в залежності від змісту й жанрової специфіки твору. Мова і вчинки героя. Ілюстрація характеру героя прикладами з тексту. Прогнозування орієнтовного змісту тексту на основі плану, заголовку, ілюстрацій, частин тексту.</p>	<p>Портретний диктант; виразне читання; складання плану до тексту у вигляді розповідних речень; групові завдання; усні відповіді; характеристика героя; тестові завдання; карти пам'яті; взаємне оцінювання; короткі усні повідомлення; питання для самоперевірки.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> намагається регулювати силу голосу під час читання гумористичних творів, за зразком та під контролем; характеризує мову, характер, вчинки героя прикладами з тексту з допомогою; намагається прогнозувати на основі плану, заголовку, ілюстрацій, частин тексту орієнтовний зміст тексту твору з допомогою; уміє складати простий план твору за зразком та з допомогою; намагається зв'язно висловлюватися, передаючи враження від прочитаного, за зразком.</p>	<p>Формування умінь читати гумористичні твори; корекція умінь критичного мислення на основі аналізу, синтезу й порівняння описаних у творах подій; розвиток здатності до усвідомленого читання (слухання); формування вміння обирати і користуватися мовленнєвими, інтонаційними та немовними засобами виразності; формування вміння керувати власними емоціями та розуміти емоції інших; виховання бережливого ставлення до природи рідного краю.</p>
<p><b>Микола Вінграновський</b> Коротко про письменника. «Сіроманець» (уривки). Захоплююча й драматична історія про хлопчика й вовка як приклад гармонії людини й природи. Гуманізм повісті. Доброта, вигадливність, рішучість Сашка, його здатність на самостійні вчинки.</p>	<p>Стислий переказ частин тексту; бесіда за запитаннями; характеристика дійових осіб (назва дійової особи, її вчинки, особисте ставлення до персонажу); використання цитат із тексту при створенні висловлювань за змістом твору;</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> вчиться переказувати епізоди повісті, що сподобалися, за планом із допомогою; характеризує головного героя за планом із допомогою; визначає зв'язок назви твору з його змістом, основною думкою з допомогою; в</p>	<p>Корекція усного зв'язного мовлення; формування умінь діалогічного мовлення; розвиток критичності та самостійності мислення на основі аналітико-синтетичної роботи з творами; формування вміння обґрунтовувати особисту оцінку творів; формування вміння працювати в команді; розвиток уміння логічно обґрунтовувати</p>

<p><b>Твір для позакласного читання:</b> Микола Вінграновський «Сіроманець» (уривки).</p>	<p>зачитування уривків; прогнозування змісту тексту.</p>	<p>икористовує лексику твору для усного опису зображених подій у творі з допомогою; добирає ілюстрації до художніх творів і пояснює їхню роль; проявляє оцінне ставлення до прочитаного з допомогою.</p>	<p>власну позицію; формування здатності проявляти толерантність; виховання доброти, гуманності, бережного ставлення до природи.</p>
<p><b>Євген Гуцало</b> Про творчість письменника Євгена Гуцала. «Лось», «Сім'я дикої качки» Розвиток смислової здогадки (антиципації). Мова і вчинки героя. Роль пейзажу в художньому творі ( без вживання термінології). Придумування кінцівки до невеликого твору. <b>Твір для позакласного читання:</b> Євген Гуцало «Олень Август».</p>	<p>Переказ (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з героїв); бесіда за запитаннями (зміст твору); постановка проблемних запитань, пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій; літературний диктант; портретний диктант; виразне читання; складання плану до тексту; розповідь за малюнками; групові завдання.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> намагається зрозуміти сутність смислової здогадки, застосовувати її з допомогою; ілюструє характер і вчинки героя прикладами з тексту твору з допомогою; розуміє та пояснює роль пейзажу в творі з допомогою; переказує сюжет за складеним планом із використанням влучних висловів, слів з його змісту, стисло та вибірково з допомогою; намагається придумувати кінцівку до невеликого твору за зразком та з допомогою.</p>	<p>Формування уміння сприймати та розуміти художню образність слова; формування уявлення про цілісність прочитаного твору, його основну думку; стимулювання мовленнєвої активності; корекція вміння дотримання під час читання вголос логічних пауз і наголосів; формування навичок конструктивного спілкування; формування прагнення до ефективної співпраці; формування активної громадянської позиції, відповідальності за своє життя; виховання впевненості у собі, емоційного ставлення до дійсності.</p>



**ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ХХІ СТОЛІТТЯ»**

<p><b>Ліна Костенко</b>          Про творчу діяльність відомої поетеси Л.Костенко. «Повернення Шевченка», «Тут обелісків ціла рота», «Перекинута шпаківня», «Ще назва є, а річки вже немає», «Я хочу на озеро Світязь», «Крила».</p> <p>Виразне декламування віршів. Дотримання під час читання вголос логічних пауз і наголосів. Визначення назви твору за його змістом.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Ліна Костенко «Сю ніч зорі такі колючі».</p>	<p>Виразне читання; декламування; малювання поезії; прослуховування поезії; вивчення поезії напам'ять; слухання музики; відповіді на запитання.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b>          намагається дотримуватися умінь виразного читання під час декламування віршів за зразком та з допомогою; визначає назву твору за його змістом із допомогою; орфоепічно правильно вимовляє слова під час читання з допомогою; намагається використовувати слова, речення з тексту твору для підтвердження власної думки з допомогою.</p>	<p>Розвиток пізнавальних інтересів, допитливості; формування та розвиток техніки читання; розвиток граматично й орфоепічно правильного мовлення на основі прочитаного тексту; формування і корекція умінь передавати зовнішній вигляд героїв за уявою; формування вміння оцінювати людську поведінку, проявляти тактовність; формування та розвиток смислового розуміння слів у тексті; набуття досвіду читацької та комунікативної діяльності; виховання дружелюбності, товаришкості, поваги.</p>
<p><b>Ніна Бічуга</b>          Коротко про письменницю. «Шпага Славка Беркути». Повість про школу й проблеми дорослішання, про роль батьків у вихованні дітей та їхньому дозвіллі. Проблема особистості в сучасному світі. Особливості композиції твору.</p>	<p>Виразне читання; прогнозування; питання – відповіді; письмові повідомлення; створення малюнків; читання в особах; складання плану до твору; переказ за планом; портретна характеристика</p>	<p><b>Учень/учениця:</b>          читає правильно, виразно, співвідносить темп читання з формою викладу з допомогою; прагне переказувати сюжет твору самостійно та з допомогою; вчиться міркувати про справжню дружбу,</p>	<p>Формування та розвиток техніки читання; удосконалення й корекція умінь виразного читання; формування поетичного слуху, запам'ятовування; розширення словникового запасу; розвиток читацького інтересу, допитливості; розвиток</p>

<p><b>Твір для позакласного читання:</b> Ніна Бічуя «Шпага Славка Беркути».</p>	<p>героя; порівняльна характеристика; питання для самоперевірки.</p>	<p>чесність, моральний вибір у житті з допомогою; характеризує образи героїв твору, використовуючи лексику твору для усного опису характеристики героя, зображених подій із допомогою; дотримується правил поведінки й спілкування.</p>	<p>здатності до милування красою художнього слова; розвиток творчої уяви, фантазії. формування досвіду стосунків у соціумі; виховання любові до матері, бережливого ставлення до природи</p>
<p><b>Ігор Калинець</b> Розповідь про життя і творчість поета. «Стежечка», «Блискавка», «Веселка», «Криничка», «Дим» (збірник «Дивосвіт»).</p> <p>Цікавий епізод із його життя.</p> <p>Своєрідність форми його поезій. Образ найдорожчої людини – мами. Відчуття, навіяні великодньою поезією «Писанки».</p>	<p>Виразне читання; прослуховування поезії; вивчення поезії напам'ять; слухання музики; створення малюнків; відповіді на запитання.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> визначає тему, головну думку твору з допомогою; визначає назву твору за його змістом, використовує слова, речення з тексту твору для підтвердження власної думки; висловлюється зв'язно, передає враження від тексту і переглянутих ілюстрацій із допомогою.</p>	<p>Формування та розвиток техніки читання; удосконалення й корекція умінь виразного читання; формування поетичного слуху, запам'ятовування; розширення словникового запасу; розвиток читацького інтересу, допитливості; розвиток здатності до милування красою художнього слова; розвиток творчої уяви, фантазії; формування досвіду стосунків у соціумі; виховання любові до матері, бережливого ставлення до природи</p>

<p><b>Узагальнення вивченого.</b></p>	<p>Виразне читання; порівняльна характеристика; переказ за поданим планом; усний твір; перегляд фільмів.</p>	<p><b>Учень/учениця</b> знає: назви вивчених творів, їх авторів, зміст прочитаних творів; вірші, запропоновані для вивчення напам'ять; уміє: правильно, свідомо, виразно читати вголос, дотримуючись логічних пауз і наголосів; свідомо і швидко читати мовчки; визначати тему і основну думку твору; визначати послідовність подій у творі ( розгортання змісту, часові зв'язки); орієнтуватися у структурі тексту твору, складати простий план твору; переказувати близько до тексту і вибірково з використанням вдалих висловів, вжитих у тексті твору; передавати свої враження від прочитаного; складати невеликі усні тексти розповідного і описового характеру про героя твору, його вчинки, зображену у творі подію, опис природи.</p>	<p>Формування та розвиток техніки читання; удосконалення й корекція умінь виразного читання; формування поетичного слуху, запам'ятовування; розширення словникового запасу; розвиток читацького інтересу, допитливості; розвиток здатності до милування красою художнього слова; розвиток творчої уяви, фантазії; формування досвіду стосунків у соціумі; виховання любові до матері, бережливого ставлення до природи</p>
---------------------------------------	--	--	--

9 клас

Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності	Очікувані результати навчання	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
<b>ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «ВСТУП»</b>			
<p><b>Вступ</b> Література у системі інших мистецтв. Художня і наукова література.</p>	<p>Читання вголос (із дотриманням інтонації); читання мовчки і вголос; тлумачення слів; бесіда за запитаннями вчителя та підручника.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> з допомогою пояснює зв'язок літератури як мистецтва слова з іншими видами мистецтв, наводить приклади; розрізняє твори художньої та наукової літератури з допомогою.</p>	<p>Розвиток і корекція зв'язного усного мовлення; розвиток логічного мислення, уваги, спостережливості, порівняння; формування навичок конструктивного спілкування; виховання бажання читати художню літературу.</p>
<b>ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «УСНА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ»</b>			
<p>Народні думи, легенди про визначні події з історії України, столицю України місто Київ, про боротьбу українського народу проти поневолювачів. «Дума про Самійла Кішку». Легенди: «Смерть княгині Ольги», «Заснування Києва», «Місто Сміла», «Чудодійна криниця».</p>	<p>Бесіда за запитаннями вчителя та підручника; читання «буксир»; вибіркоче читання; вивчення вірша (фрагменту) напам'ять; розповідь за малюнками, ілюстраціями; дидактичні ігри; розгляд карти України.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> з допомогою пояснює зв'язок літератури як мистецтва слова з іншими видами мистецтв, наводить приклади; розрізняє твори художньої та наукової літератури з допомогою.</p>	<p>Розвиток і корекція зв'язного усного мовлення; розвиток логічного мислення, уваги, спостережливості, порівняння; формування навичок конструктивного спілкування; виховання бажання читати художню літературу.</p>

<p>Ознайомлення з творами різних жанрів ( дума, легенда), практичне розрізнення цих творів. Відтворення змісту тексту з урахуванням специфіки мови твору.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Неопалима купина.</p>			
<b>ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ХІХ СТОЛІТТЯ»</b>			
<p><b>Тарас Шевченко</b> Про життя і творчість славетного сина України Т.Шевченка. «Учіться, читайте», «І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм», «Лічу в неволі дні і ночі», «Не гріє сонце на чужині», «Вітер з гаєм розмовляє».</p> <p>Удосконалення умінь виразного та мовчазного читання. Складання усної розповіді на запропоновану тему. Складання усних невеличких оповідей описового чи розповідного характеру на запропоновану тему.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Тарас Шевченко</p>	<p>Виразне читання; віртуальна екскурсія; уявна подорож; проговорення, запам'ятовування нових слів та пошук ситуацій, що передбачають застосування нових слів; портретний диктант; складання хронологічної таблиці; усна розповідь; усне оповідання описового чи розповідного характеру; інтерактивні літературні вправи.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> регулює темп читання з допомогою; намагається дотримуватися умінь мовчазного читання під контролем; дотримується умінь виразного читання за нагадуванням учителя; розуміє зміст прочитаних творів, правильно відповідає на запитання, що стосуються змісту тексту твору, з допомогою; пояснює лексичне значення слів і висловів, вжитих у тексті, з допомогою; під контролем та з допомогою складає усні оповіді описового і розповідного характеру про прочитане на запропоновану</p>	<p>Удосконалення умінь виразного та мовчазного читання; стимуляція зосередженості під час читання віршів вголос і мовчки; розвиток діалогічного й монологічного мовлення; формування уміння складання усної розповіді на запропоновану тему; збагачення словникового запасу; набуття досвіду читацької та комунікативної діяльності; корекція емоційно-вольової сфери засобами поезії; виховання любові до України, пошани до особи Т. Шевченка.</p>

«Плач Ярославни».		тему; визначає і ставить перед собою цілі, мотивує себе до інноваційності.	
<p><b>Марко Вовчок</b> Про життя і творчість відомої письменниці. «Кармелюк» (скорочено). Удосконалення умінь мовчазного читання. Мова автора твору, мова героїв твору. Самостійне складання плану твору. Відтворення змісту тексту з урахуванням специфіки мови твору. Заміна діалогу розповіддю від першої чи третьої особи.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Марко Вовчок «Кармелюк».</p>	<p>Пошук відповідей на запитання; спостереження за мовленням учителя, ведучих улюблених телепередач; пошук ситуацій, що потребують застосування вивченої теми; розгадування і складання ребусів; усна розповідь на запропоновану тему; самостійне складання плану; відтворення діалогу персонажів; розігрування діалогу.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> намагається читати правильно, у достатньому темпі мовчки під контролем; вчиться розрізняти мову автора і мову героїв твору з допомогою; орієнтується у структурі тексту з допомогою та під контролем; уміє знаходити смислові зв'язки між частинами тексту твору з допомогою; з допомогою знаходить у тексті слова, вислови, речення, які розкривають тему та основну думку твору, підтверджують основну думку; переказує твір за поданим простим планом, враховуючи специфіку мови твору, з допомогою; замінює діалог розповіддю від першої чи третьої особи з допомогою; дотримується правил поведінки й спілкування.</p>	<p>Удосконалення умінь мовчазного читання; формування умінь самостійного складання плану до твору; формування та корекція умінь діалогічного і монологічного мовлення; уточнення та збагачення словникового запасу словами з текстів творів; розвиток навичок роботи в групі, колективі; стимулювання бажання до усного ілюстрування епізодів твору; виховання особистісних якостей (щирість, доброзичливість, людинолюбство) на основі аналізу змісту прочитаного.</p>

<p><b>Борис Грінченко</b> Про творчість Б.Грінченка. «Грицько».</p> <p>Дотримання під час читання норм української орфоепії. Герой твору, його портрет. Самостійне складання плану твору. Відтворення змісту тексту з урахуванням специфіки мови твору.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Борис Грінченко «Олеся».</p>	<p>Рольова гра «Лист героєві твору»;</p> <p>переказ (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з героїв тощо);</p> <p>бесіда за запитаннями (зміст твору);</p> <p>постановка проблемних запитань, пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій;</p> <p>словесне малювання портрета головного героя;</p> <p>самостійне складання плану до твору;</p> <p>переказ за планом.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b></p> <p>дотримується техніки виразного читання твору з допомогою;</p> <p>правильно наголошує слова під час читання за нагадуванням учителя;</p> <p>орієнтується у структурі тексту твору з допомогою;</p> <p>визначає і називає головних дійових осіб прочитаного твору і описує їх зовнішність із допомогою;</p> <p>намагається самостійно скласти план до твору за зразком;</p> <p>намагається використовувати лексику твору під час переказу твору з допомогою, мотивує себе на навчання впродовж життя.</p>	<p>Формування правильної орфоепічної вимови слів та правильного їх наголошування під час читання;</p> <p>формування вміння описувати портрет героя твору; збагачення активного словника лексику прочитаних творів;</p> <p>формування творчого підходу до діяльності;</p> <p>корекція та розвиток процесів узагальнення та абстрагування;</p> <p>формування навичок конструктивного спілкування; виховання позитивних рис характеру.</p>
<p><b>Леся Українка</b> Сторінки життя і творчості відомої української поетеси Лесі Українки. «Лісова пісня» (уривки).</p> <p>Правильне, свідоме, виразне читання з дотриманням граматичних та логічних пауз. Складання усних невеликих оповідань розповідного характеру про прочитане.</p>	<p>Прослуховування аудіозапису;</p> <p>слухання музики;</p> <p>екскурсії в природу;</p> <p>виразне читання;</p> <p>складання усних невеликих оповідань розповідного характеру;</p> <p>пошук відповідей на запитання.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b></p> <p>самостійно впізнає і розрізняє віршовані та прозові твори;</p> <p>читає розбірливо (відповідно до мовленнєвих можливостей), достатньо гучно;</p> <p>намагається читати правильно, свідомо, виразно з дотриманням граматичних і логічних пауз;</p>	<p>Корекція умінь мовчазного та свідомого читання; удосконалення вміння аналізувати поезію;</p> <p>стимулювання відтворення в уяві картин природи;</p> <p>розвиток діалогічного й монологічного мовлення;</p> <p>формування вміння доводити власну думку;</p> <p>формування умінь</p>

<p><b>Твір для позакласного читання:</b> Леся Українка «Лісова пісня» (уривки).</p>		<p>знаходить смислові зв'язки між частинами тексту твору з допомогою; вчиться використовувати лексику твору для підтвердження власної думки про вчинки героїв із допомогою; пробує скласти усні невеликі оповідання розповідного характеру про прочитане за зразком та з допомогою.</p>	<p>скласти усні невеликі оповідання розповідного характеру; розвиток вміння висловлювати власні почуття, емоції, які з'являються під час вивчення творчості Л. Українки; виховання любові до природи.</p>
---	--	---	---

### ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ХХ СТОЛІТТЯ»

<p><b>Олександр Олесь</b> Про життя і творчість поета. «Заспів», «Україна в старовину», «Похід на Царгород», ««Наші предки – слов'яни». Поезії з книги «Княжа Україна», їх зв'язок із літописами. Поетична оповідь про минуле нашого народу, князів Київської Русі, їхню мудрість, благородство, хоробрість, любов до рідної землі. Зацікавлення історичним минулим українського народу,</p>	<p>Виразне читання; портретний диктант; читання мовчки; читання вголос; складання хронологічної таблиці; екскурс у минуле; слухання музики; поетична хвилинка.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> дотримується під час читання граматичних та логічних пауз із допомогою; намагається використовувати з тексту слова, речення для підтвердження точності і змістовності власного висловлювання з допомогою; розуміє основний смисл описаних фактів, подій, вчинків персонажів із допомогою; намагається зрозуміти зв'язок історичного минулого з</p>	<p>Формування умінь темпу та виразності читання; корекція довготривалої пам'яті на основі пригадування прочитаного; збагачення словникового запасу лексикую зі змісту творів; розвиток і корекція умінь виразного, чіткого читання віршованих творів; розвиток емоційної стійкості, людяності; формування вміння висловлювати власну думку щодо вчинку, події,</p>
--	--	---	--



<p>шанобливе ставлення до заповітів наших предків та осмислене їх виконання.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Олександр Олесь «Ярослав Мудрий» (із кн. «Княжа Україна»).</p>		сучасністю з допомогою.	<p>дотримуватися послідовності викладення думок;</p> <p>формування здатності проявляти толерантність;</p> <p>формування уміння критично оцінювати думки і дії інших людей;</p> <p>формування умінь робити висновки з прочитаного;</p> <p>виховання позитивних моральних якостей.</p>
<p><b>Володимир Винниченко</b> Про творчу і громадську діяльність В.Винниченка. «Федько-халамидник».</p> <p>Герой твору, його портрет. Використання лексики твору для підтвердження власної думки про вчинки героїв, їх поведінку щодо інших героїв твору.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Володимир Винниченко «Федько-халамидник»</p>	<p>Виразне читання; аналіз діалогів/монологів персонажів: характеристика ситуації спілкування, визначення мети і позицій мовців;</p> <p>гра «Чарівна скринька»;</p> <p>кросворди;</p> <p>складання плану до тексту;</p> <p>використання інтернет-джерел;</p> <p>перегляд фільму;</p> <p>висловлення власних почуттів, вражень від прочитаних творів, свого ставлення до зображених подій, ситуацій.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> орієнтується у структурі тексту твору з допомогою; вчиться визначати тему та основну думку прочитаного твору за зразком та з допомогою;</p> <p>використовує лексику твору для підтвердження власної думки про прочитане з допомогою;</p> <p>визначає та називає основних героїв (персонажів) оповідання; під контролем відтворює зміст тексту з використанням специфіки мови твору з допомогою, мотивує себе на навчання впродовж життя; дотримується правил поведінки й спілкування.</p>	<p>Удосконалення техніки читання;</p> <p>удосконалення умінь діалогічного і монологічного мовлення;</p> <p>формування вміння аналізувати героя твору, його вчинки, описувати портрет;</p> <p>формування вміння встановлювати часові та причинно-наслідкові зв'язки на основі прочитаного;</p> <p>формування навичок конструктивного спілкування; формувати вміння відстоювати власні інтереси та інших осіб;</p> <p>формування вміння докладати вольові зусилля для реалізації базових потреб самозбереження;</p> <p>виховання співчуття,</p>

			милосердя, співпереживання до чужої біди.
<p><b>Григір Тютюнник</b> Коротко про письменника. «Дивак» (уривки). Ідея неповторності й багатства внутрішнього світу людини. Паралельність і єдність двох світів — природи і людини, зображені в оповіданні. Точність і лаконізм описів природи. Допитливий, чуйний, добрий хлопчик Олень, його жага пізнати загадковий світ природи, вміння фантазувати, уявляти. Гідна поведінка Оленя як позиція особистості.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Григір Тютюнник «Дивак».</p>	<p>Виразне читання; обґрунтування впливу вивчених творів на формування моральних цінностей; інтерв'ю; запитання героя до себе в гості; складання плану-характеристики героя; колективне складання простого плану; створення текстового/мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів; «театральні» проекти.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> правильно, свідомо, виразно читає з дотриманням граматичних та логічних пауз із допомогою; вчиться переказувати текст із допомогою; намагається пояснити роль описів природи в оповіданні з допомогою; характеризує персонажів твору, їхню поведінку, події, місце і час із допомогою; характеризує образ Оленя, складає до нього план за зразком та з допомогою; висловлює власні міркування про характер хлопчика, намагається оцінити його незвичну поведінку.</p>	<p>Корекція уяви на основі прочитаних творів; формування вміння аналізувати образ головного героя; корекція мислення, образної пам'яті; збагачення активного словника лексикою прочитаних творів; розвиток комунікативної діяльності і творчості; формування вміння слухати та поважати думки інших людей; формування усвідомлення особливого призначення на землі кожної людини; виховання бажання бути індивідуальністю.</p>
<p><b>Володимир Сосюра</b> Коротко про творчість відомого поета. «Я знаю силу слова», «Білі акації будуть цвісти», «Хто в ріднім краї...». Виразне читання віршів. Використання слів, виразів із тексту твору для підтвердження точності й змістовності власного</p>	<p>Екскурсії в природу; рольова гра; визначення ключових слів у тексті; обмін думками на теми, пов'язані з ціннісними орієнтирами; усний опис малюнка, що ілюструє прослуханий текст; добір ілюстрацій до тексту;</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> вчиться виразно читати вірші з допомогою; дотримується у процесі читання вголос граматичних і логічних наголосів під контролем; із допомогою знаходить та використовує у власному мовленні образні слова та</p>	<p>Удосконалення техніки виразного, правильного читання; стимулювання читацького інтересу; формування почуття прекрасного засобами поезії; формування вміння виконувати творчі роботи, проекти; розвиток зорового</p>

<p>висловлювання.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Володимир Сосюра «Любіть Україну!»</p>	<p>вправи з ключами; переказ тексту за серією малюнків.</p>	<p>вислови для підтвердження точності та змістовності власного висловлювання; виявляє почуття патріотизму, гордості за свою країну, поваги до її історії; поважає українську мову, українські закони, правові норми.</p>	<p>сприймання під час читання; формування вміння висловлювати власну думку, доводити власну позицію, аргументувати її; формування активної громадянської позиції, відповідальності за своє життя; формування вміння поводитися етично; виховання вміння відчувати емоційний настрій твору.</p>
<p><b>Василь Симоненко</b> Про творчість поета. «Люди – прекрасні», «Україно, п'ю твої зіниці...», «Верба», «Снігу, снігу сиплеться довкола», «Матері», «Моя мова».</p> <p>Правильне, свідоме, виразне читання з дотриманням граматичних та логічних пауз. Складання усних невеликих оповідань розповідного характеру про прочитане.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Василь Симоненко «Задивлюсь у твої зіниці».</p>	<p>Виразне читання; зачування поезії напам'ять; ілюстрування своєї розповіді світлинами, малюнками; складання усних невеликих оповідань; слухання-співання пісень; кольоровий настрій.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> переказує цікавий фрагмент із біографії поета; дотримується у процесі читання вголос граматичних і логічних наголосів під контролем; із допомогою вчителя і самостійно складає усні невеликі оповідання розповідного характеру про прочитане; зіставляє зміст прочитаного з власними ціннісними орієнтаціями.</p>	<p>Удосконалення техніки читання; розвиток діалогічного й монологічного мовлення; розвиток вміння відчувати красу образних слів; стимулювання здатності учнів до вияву позитивних емоцій від прочитаного тексту; формування навичок конструктивного спілкування; формування вміння складання усних невеликих оповідань розповідного характеру; корекція порушень мовлення; виховання любові до художнього слова.</p>

<p><b>Дмитро Павличко</b> Про творчу і громадську діяльність поета Д.Павличка. «Весна», «Добрий день».</p> <p>Виразне читання віршованих текстів. Складання усної розповіді на запропоновану тему.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Дмитро Павличко «Два кольори».</p>	<p>Слухання музики; виразне читання; поетична хвилинка; представлення улюбленої поезії, обґрунтування свого вибору; усна розповідь.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> намагається виразно читати вірші під контролем; із допомогою відшукує в тексті засоби художньої виразності (без уживання термінології) та з'ясовує їх роль; висловлює свої почуття, враження від прочитаного з допомогою; вчиться самостійно складати усну розповідь на запропоновану тему з допомогою та за зразком.</p>	<p>Розвиток зорового сприймання під час читання; формування інтересу до читання віршованих творів; збагачення словникового запасу; збагачення позитивних емоцій засобами віршованих творів; розвиток критичного мислення, творчості; формування вміння складання усної розповіді на запропоновану тему; виховання любові до художнього слова.</p>
<p><b>ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ХХІ СТОЛІТТЯ»</b></p>			
<p><b>Зірка Мензатюк</b> Про творчу діяльність сучасної письменниці. «Гасмниця козацької шаблі» (уривки). Пригодницька повість сучасної письменниці. Фантастичне і реальне в ній. Важливість знань про історичне минуле нашого народу в житті людини. Твір про справжні життєві цінності. Стосунки між дорослими й</p>	<p>Виразне читання; слухання та розуміння змісту почутого; читання вголос і мовчки; складання плану до прочитаного тексту; відповіді на запитання; стислий переказ тексту за планом із допомогою вчителя та самостійно.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> виявляє інтерес до читання; з допомогою називає послідовність описаних подій, встановлює часові та причинно-наслідкові зв'язки між подіями; з допомогою складає план до тексту та намагається переказувати за планом; вчиться характеризувати образи головних героїв за зразком та з допомогою;</p>	<p>Формування умінь монологічного мовлення у процесі переказу прочитаного; формування уявлень про цілісність прочитаного твору, його основної думки; формування вміння встановлення логічних зв'язків між зображеними подіями та вчинками героїв; формування критичності мислення; розвиток уміння виявляти</p>

<p>дітьми.  <b>Твір для позакласного читання:</b> Зірка Мензатюк уривки з повісті «Тасмниця козацької шаблі».</p>		<p>намагається дискутувати про значення історичного минулого для сучасної людини з допомогою.</p>	<p>почуття задоволення, захоплення, здивування, радості, співчуття від прочитаного чи прочитаного;  корекція уміння висловлювати власне ставлення до прочитаного;  формування вміння працювати в команді;  виховання любові до читання художньої літератури.</p>
<p><b>Ірина Жиленко</b>  Про життя і творчість поетеси.  «Жар-Птиця», «Підкова», «Гном у буфеті».  Поетичні роздуми про дружбу, доброту, красу, про людське щастя і шляхи до нього, про те, що може врятувати сучасний світ.  <b>Твір для позакласного читання:</b> Ірина Жиленко «Здійсниться все!»</p>	<p>Читання вголос і мовчки; обговорення прочитаного за запитаннями; вивчення вірша (фрагменту вірша) напам'ять; тлумачення слів; тестові завдання.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b>  вчиться виразно читати вірші під контролем; намагається висловлювати свої почуття, враження від прочитаного, використовуючи слова, вирази з тексту твору з допомогою;  вчиться підтверджувати точність і правильність власного висловлювання з допомогою.</p>	<p>Формування інтересу до читання віршованих творів; уточнення і корекція умінь правильного, швидкого, виразного читання; збагачення словникового запасу;  розвиток умінь вести діалог, співпрацювати, узгоджувати інтереси власні й оточення; розвиток умінь прагнути до взаємодії, ефективної співпраці;  формування навичок конструктивного спілкування; виховання товариськості, дружби, краси людських стосунків.</p>
<p><b>Емма Андіївська</b>  Розповідь про творчі здобутки письменниці і</p>	<p>Виразне читання; ілюстрування своєї розповіді світлинами, малюнками;</p>	<p><b>Учень/учениця:</b>  вчиться виразно і вдумливо читати казки за зразком та під</p>	<p>Удосконалення техніки виразного читання;  корекція сприймання,</p>

<p>поетеси. «Казка про яян», «Говорюща риба».</p> <p>Сучасна українська письменниця і художниця. Її казки-притчі. Добро і любов до світу. Порушення питань моралі, дружби, сили слова. Прихований повчальний зміст творів. Принципи толерантного ставлення до інших, вірності мріям, прагнення гармонії зі світом.</p> <p><b>Твори для позакласного читання:</b> Емма Андіївська «Увечері», «Осінь».</p>	<p>відповіді на запитання; складання усних невеликих оповідань; дидактичні ігри; кресворди.</p>	<p>контролем; під керівництвом учителя звертає увагу на образність і точність мови автора; вчиться виокремлювати фантастичні елементи в казках та пояснювати їх роль із допомогою; з допомогою формулює запитання за змістом прочитаного; вчиться визначати головну думку творів із допомогою; розуміє основний зміст описаних подій із допомогою; пробує формулювати власні висновки про твори з допомогою.</p>	<p>пам'яті, мислення, уяви засобами художньої літератури; формування умінь усного описового мовлення на основі лексики та висловів із творів; формування вміння навчатися впродовж життя; формування умінь діалогічного і монологічного мовлення; формування досвіду стосунків у соціумі; розвиток емоційної стійкості, людяності; розвиток емоційно-вольової сфери та особистості учня; виховання вміння самовдосконалення.</p>
<p><b>Узагальнення вивченого</b></p>	<p>Аукціон знань; тестові завдання; перегляд фільму; пошук відповідей на запитання; вибіркове читання; обмін враженнями.</p>	<p><b>Учень/учениця</b> знає назви вивчених творів, їх авторів, героїв творів, короткий зміст вивчених творів, запропоновані для вивчення напам'ять вірші; уміє: правильно, свідомо, виразно читати вголос, свідомо читати мовчки; читати вголос у різному темпі; співвідносити темп читання з формою викладу;</p>	<p>Формування умінь монологічного мовлення у процесі переказу прочитаного; формування уявлень про цілісність прочитаного твору, його основної думки; формування вміння встановлення логічних зв'язків між зображеними подіями та вчинками героїв; формування критичності мислення; розвиток вміння виявляти</p>

		<p>характеризувати вчинки героїв твору; розрізняти твори за жанром (без вживання термінології); складати простий план твору; переказувати прочитане близько до змісту тексту твору; складати невеликі усні оповідання розповідного і описового характеру про героя, картину природи, зображену у творі подію; зв'язно висловлюватися для передачі своїх вражень від прочитаного з допомогою.</p>	<p>почуття задоволення, захоплення, здивування, радості, співчуття від прочитаного; корекція уміння висловлювати власне ставлення до прочитаного; формування вміння працювати в команді; виховання любові до читання художньої літератури.</p>
--	--	--	--

10 клас

Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності	Очікувані результати навчання	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
<b>ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «ВСТУП»</b>			
<p>Художня література як мистецтво слова. Любов Забашта. «Вічне джерело».</p>	<p>Слухання- сприймання; виразне читання; декламування; словничок незрозумілих слів.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> самостійно і з допомогою доводить, що художня література – мистецтво слова; наводить приклади про відображення у художній літературі життя народу з допомогою.</p>	<p>Удосконалення техніки читання, зокрема вмінь правильного і виразного читання; формування навичок конструктивного спілкування; розвиток пізнавальної діяльності.</p>
<b>ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «УСНА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ»</b>			
<p>Українські народні легенди та перекази як твори усної народної творчості. Як Кармалюк пана провчив, Кошовий Іван Сірко, Кукіль і пшениця, Погоня, Материнські сльози, Дніпро і Десна. Українські народні думи. Маруся Богуславка. Морально-етична проблематика. Проблема</p>	<p>Виразне читання; прослуховування аудіозаписів; слухання народної музики; екскурсії в музей народних інструментів; складання характеристики головних героїв; коментоване читання; вікторина; обговорення змісту твору;</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> правильно, свідомо, у достатньому темпі, виразно читає, дотримуючись інтонації з допомогою та під контролем; дотримується словесного наголосу під час читання (за нагадуванням); виділяє героїв народних переказів та легенд; характеризує вчинки героїв</p>	<p>Удосконалення техніки читання; уточнення умінь сприймати зміст творів, аналізувати, порівнювати й узагальнювати прочитане; збагачення словника лексиною з прочитаних творів; корекція умінь виділяти героїв у творах усної народної творчості;</p>



<p>вибору, душевна роздвоєність Марусі Богуславки між любов'ю до рідної землі та становищем дружини турецького вельможі.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Дума про козака Голоту.</p> <p>Героїчний епос українського народу. Різновиди дум (історико-героїчні, соціально-побутові). Кобзарі, бандуристи, лірники — виконавці народних дум (Остап Вересай, Гнат Гончаренко, Михайло Кравченко та ін.). Сучасні виконавці: Василь та Микола Литвини. Історична основа, героїчний зміст дум. Специфічність поетичної форми, ритму.</p> <p>Спільне та відмінне у легендах, думах і переказах. Правильне, свідоме, виразне читання переказів, дум та легенд із дотриманням інтонації. Герої народних переказів, дум та легенд, їхні вчинки.</p>	<p>формулювання запитань до тексту;</p> <p>ілюстрування вивчених творів;</p> <p>визначення теми та головної думки;</p> <p>знаходження відповідей на запитання в тексті;</p> <p>обговорення емоційно-ціннісного ставлення до прочитаного та впливу твору на читача.</p>	<p>самостійно та з допомогою;</p> <p>орієнтується у структурі тексту: визначає зачин, основну і заключну частину з допомогою; вказує на спільне та відмінне у легендах і переказах за зразком та з допомогою;</p> <p>осмислено читає думу, переказує зміст з допомогою; уміє визначати тему твору, художні особливості з допомогою;</p> <p>розвиває навички аналізу художнього образу з допомогою, мотивує себе на навчання впродовж життя; виявляє почуття патріотизму, гордості за свою країну, поваги до її історії.</p>	<p>дотримуватися логічної зв'язності під час переказу;</p> <p>корекція порушень емоційно-вольової сфери; розвиток самостійності та життєво важливих компетенцій;</p> <p>формування вміння докладати вольові зусилля для реалізації базових потреб самозбереження, саморозвитку й самореалізації;</p> <p>формування вміння організованої спільної діяльності, установа правил співпраці;</p> <p>виховання любові до рідної землі, мужності, сміливості.</p>
--	--	---	--

**ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ХІХ СТОЛІТТЯ»**

<p><b>Тарас Шевченко</b>          Про життя і творчість Т.Шевченка. Поєми «Наймичка» (скорочено), «Іван Підкова» (уривок). Відомості про перебування поета в Санкт-Петербурзі. Патріотичні мотиви творів Т. Шевченка, їхній героїчний пафос, зображення в них історичного минулого.</p> <p>Виразне читання вголос і мовчки літературного твору. Тема поеми, основна думка. Опис зовнішнього вигляду героїв твору, селянського побуту, звичаїв у творі. Передача автором внутрішніх почуттів героїв.</p> <p><b>Твори для позакласного читання:</b> Великий характерник (легенда), Шевченко на Хортиці (переказ), Шевченко і музика.</p>	<p>Виразне читання; складання хронологічної таблиці; портретна характеристика; слухання пісень на слова Т.Шевченка; усна розповідь; фотоколаж; постав запитання герою; обговорення емоційного стану персонажів.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b>          пригадує основні відомості про життя Т. Шевченка в Санкт-Петербурзі; правильно, виразно, з достатньою швидкістю читає літературні твори самостійно та під контролем; намагається визначити тему поеми, основну думку самостійно та з допомогою; усно описує зовнішній вигляд героїв твору, використовуючи слова та вирази з тексту за зразком та з допомогою; за запитаннями вчителя правильно називає дійових осіб прочитаного твору, їхні вчинки; користується тлумачним словничком для пояснення значення незнайомих слів тексту з допомогою та під контролем; виявляє оцінне ставлення до героїв твору та до описуваних подій; зіставляє зміст прочитаного з власними ціннісними орієнтаціями.</p>	<p>Удосконалення вміння виразного читання вголос і мовчки; формування вміння визначення теми та основної думки твору; формування та розвиток смислового розуміння слів у тексті; корекція умінь описувати зовнішній вигляд героїв твору; розвиток зв'язного мовлення на основі відтворення змісту прочитаних творів; корекція порушень емоційно-вольової сфери; виховання любові до України, до творчості Тараса Шевченка.</p>
--	---	--	--

<p><b>Андрій Чайковський</b> Коротко про митця. «За сестрою» ( уривки ).</p> <p>Відтворення історичних подій із позицій гуманізму. Напружений динамічний сюжет героїко-романтичної повісті. Використання фольклорних мотивів, засобів (зокрема прийому гіперболізації). Благородство, відповідальність, мужність, вірність, життєлюбство запорозьких козаків.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Андрій Чайковський «За сестрою» ( уривки ).</p>	<p>Виразне читання; випереджувальні завдання; літературна експертиза; цитатна характеристика героїв; складання плану ; переказування за планом; обговорення комунікативних ситуацій, прогнозування перебігу їх; інформація з опорою на життєвий досвід; перегляд фільмів.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> читає твір у достатньому темпі; з допомогою визначає причинно-наслідкові та часові зв'язки між описуваними подіями і вчинками дійових осіб; вчиться аналізувати повість та визначати її жанрові ознаки з допомогою та за інструкцією; характеризує образи головних героїв за планом із допомогою та самостійно; намагається висловлювати своє ставлення до подій; мотивує себе на навчання впродовж життя; дотримується правил поведінки й спілкування.</p>	<p>Формування вміння переказувати твір, визначати його тему та основну думку; вправлятися в умінні характеризувати образи персонажів творів; удосконалення і корекція умінь діалогічного мовлення; дотримання інтонації мовлення під час передачі настрою та думок головних героїв; використання у мовленні лексики з твору; формування витривалості, стресостійкості, гнучкості; виховання чесності, справедливості, взаємоповаги.</p>
<p><b>Іван Карпенко-Карий</b> Короткі відомості про життя і творчість видатного українського драматурга ХІХ століття . Комедія «Сто тисяч» (уривки). Проблема бездуховності людини, засліпленої прагненням до наживи. Проблема влади грошей. Засоби сатиричного змалювання. Розкриття у творі теми любові</p>	<p>Дидактичні ігри: «Чарівна скринька», «Упізнай героя»; читання за ролями; коментоване читання; обмін враженнями; опиши улюбленого героя; запитай у друга; виразне читання діалогів; інсценізація; перегляд вистав.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> розповідає про життя і творчість драматурга за складеним у класі планом із допомогою; читає текст комедії, регулюючи темп читання, під контролем; намагається виразно читати діалоги, дотримуючись інтонації, з допомогою; вчиться визначати основні</p>	<p>Розвиток умінь аналізувати зміст прочитаного твору; удосконалення умінь виразного читання діалогів із дотриманням логічних наголосів, пауз, інтонації мовлення; збагачення словника лексикою з прочитаних творів; формування вміння характеризувати героя твору, його вчинки; розвиток</p>

<p>до рідного народу, його мови. Передача автором засобами літератури внутрішнього світу героя. Характеристика героя, його вчинків. Виразне читання діалогів із дотриманням логічних наголосів, пауз, інтонації мовлення.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Іван Карпенко-Карий «Сто тисяч» (уривки).</p>		<p>засоби змалювання образу головного героя з допомогою; вчиться визначати тему твору та основну думку з допомогою; намагається характеризувати героя, його вчинки, використовуючи слова та вирази з тексту твору, з допомогою; розрізняє та називає головних і другорядних персонажів прочитаного твору; з'ясовує мотиви вчинків дійових осіб із допомогою; намагається пояснити актуальність проблем комедії для сучасного життя з допомогою; визначає і ставить перед собою цілі, мотивує себе до інноваційності.</p>	<p>критичного мислення; формування вміння висловлювати власне ставлення до прочитаного; формування здатності проявляти толерантність; виховання чесності, порядності, справедливості.</p>
<b>ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ХХ — ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»</b>			
<p><b>Олена Теліга</b> Розповідь про життя і творчість української національної героїні, борця за волю України. «Сучасникам», «Радість», «Пломінний день».</p>	<p>Портретний диктант; виразне читання; складання хронологічної таблиці; вправи з ключами; літературне лото; конкурс декламаторів поезії.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> має уявлення про Україну періоду Другої світової війни; вчиться розповідати про життєвий шлях поетеси; виразно й осмислено читає поезії за зразком та під</p>	<p>Розвиток пізнавальної діяльності; корекція навичок сприймання; стимулювання читацького інтересу; розвиток уміння відчувати</p>

<p>Сила духу, життєрадісність, шляхетність, патріотизм, висловлені образним словом. Ідея оптимізму і життєлюбства через художнє слово. Моральний заповіт нащадкам.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Олена Теліга «Літо».</p>		<p>контролем; намагається аналізувати вірші, визначати їхні основні ідеї, мотиви з допомогою; вчиться висловлювати власні роздуми про сенс людського життя з допомогою.</p>	<p>красу образних слів; формування творчих здібностей; самодисципліни, корекція відповідальності, справедливості; формування активної громадянської позиції, відповідальності за своє життя; виховання вміння відчувати емоційний настрій твору, виявляти свої почуття.</p>
<p><b>Василь Симоненко</b> Життєвий і творчий шлях поета. «Я не бував за дальніми морями», «Безсмертні предки», «Ровесникам», «Моя мова» .</p> <p><b>Твори для позакласного читання:</b> Василь Симоненко «Берези в снігу заанімілі», «Крізь століття», «Мандрівник».</p>	<p>Виразне читання вслух і мовчки; слухання музики, поезії; виразне читання поезій; зачування поезій напам'ять; висловлення власних почуттів, вражень від прочитаних текстів; робота в групах, парах.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> намагається виразно, з дотриманням інтонації, читати вірші за зразком та під контролем; читає розбірливо (відповідно до мовленнєвих можливостей), дотримуючись словесного наголосу під час читання з допомогою; визначає тему і основну думку твору з допомогою та самостійно; виявляє інтерес до читання/слухання поезії; намагається підтвердити власну думку словами, виразами з тексту вірша з допомогою; поважає українську мову,</p>	<p>Удосконалення мислення, розвиток сприймання, пам'яті; корекція техніки читання; розвиток зв'язного мовлення; формування навичок самоконтролю читання та власного мовлення; стимулювання пошукової діяльності учнів; формування активної громадянської позиції; виховання любові до краси та сили художнього слова.</p>

		українські закони, правові норми.	
<p><b>Олександр Гаврош</b> Розповідь про життєвий і творчий шлях письменника. «Неймовірні пригоди Івана Сили, найдужчої людини світу» (уривки). Повість про пригоди українського силача, який став чемпіоном Чехословаччини та Європи з кількох видів спорту, здобув безліч перемог. Іван Сила (Іван Фірцак) — утілення непереможного духу українського народу, його доброти й щирості. Морально-етична проблематика твору: добро і зло, справжня дружба і любов, чесність і підступність. <b>Твір для позакласного читання:</b> Олександр Гаврош «Неймовірні пригоди Івана Сили, найдужчої людини світу» (уривки).</p>	<p>Виразне читання; перегляд екранізацій творів та їх обговорення; створення буктрейлера, рекламного ролика улюбленої книжки; застосування прийомів критичного мислення, зокрема розрізнення фактів, суджень та аргументів у почутому/прочитаному/переглянутому; складання плану до тексту; переказ за планом; відповіді на запитання; розмірковування про моральні цінності.</p>	<p><b>Учень / учениця:</b> розуміє основний сенс описаних фактів, подій, вчинків персонажів; називає послідовність описаних подій, встановлює часові та причинно наслідкові зв'язки між подіями; формулює запитання за змістом прочитаного; з допомогою поділяє текст на частини; бере участь у колективному складанні заголовків до них; характеризує образи героїв із допомогою; висловлює міркування про необхідність серйозного ставлення до свого здоров'я, до спорту.</p>	<p>Збагачення мовлення словами і висловами з прочитаного твору; розвиток уміння користуватися допомогою; корекція уявлень про цілісність прочитаного твору, його основну думку; формування вміння висловлювати власне ставлення до прочитаного; формування вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення; виховання любові до спорту, до здорового способу життя.</p>
<p><b>Борис Олійник</b> Про життя і творчість відомого поета і громадського діяча. «Пісня про матір», «Крило» (уривок). Тема перемоги добра над</p>	<p>Слухання пісень на авторські слова; індивідуальне та групове виконання пісень; виразне читання вслух і мовчки;</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> намагається виразно, з дотриманням інтонації, читати вірші за зразком та під контролем; визначає тему і основну</p>	<p>Розвиток виразного читання; удосконалення довільного пригадування, уяви та відтворення; збагачення словника</p>

<p>злом, утвердження добра і справедливості. Виразне читання віршів. Відповіді на запитання, що стосуються змісту прочитаних творів.</p> <p><b>Твори для позакласного читання:</b> Борис Олійник «Мамо, вечір догоря», «Сива ластівка», «Мати наша – сивая горлиця».</p>	<p>ілюстрування змісту поезій та своїх вражень малюнками; відповіді на запитання.</p>	<p>думку твору з допомогою; відшукує у тексті засоби художньої виразності (без уживання термінів) і з'ясовує їх роль у тексті з допомогою; вчиться підтверджувати власну думку словами, висловами з тексту вірша з допомогою.</p>	<p>лексикою з прочитаних творів, адекватне вживання її у власному мовленні; формування активної громадянської позиції, відповідальності за своє життя; формування здатності проявляти толерантність; корекція вмінь виразного читання; формування вміння висловлювати власне ставлення до прочитаного; виховання самостійності учнів під час виконання завдань.</p>
<p><b>Павло Загребельний</b> Розповідь про життя і творчість письменника. «Дума про невмирущого» (скорочено). Визначення теми і основної думки твору. Портрети головних героїв твору. Розкриття характеру героїв через їхні вчинки. Зіставлення характеру і вчинків героїв. Переказ тексту за складеним планом.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Павло Загребельний «Роксолана» (уривки).</p>	<p>Виразне читання вслух і мовчки; запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; кластер «Мій улюблений герой»; рольова гра із створенням типових і нестандартних комунікативних ситуацій; мікрофон; інформація з опорою на життєвий досвід; характеристика героїв; складання плану; переказ тексту за складеним планом;</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> уміє визначати тему і основну думку твору з допомогою; на основі прочитаного складає літературний портрет головних героїв твору з допомогою; зіставляє характер і вчинки героїв із допомогою; виділяє основне у творі і характеристики персонажів; виділяє у художньому творі образні вислови, що допомагають краще уявити зовнішність персонажів, їхні</p>	<p>Закріплення умінь виразного читання; розвиток здатності розуміти морально-етичний зміст творів; формування вміння визначення теми й основної думки твору; корекція вміння характеризувати портрети головних героїв твору; удосконалення вміння переказувати текст за складеним планом; стимулювання мовленнєвої активності; формування вміння</p>

	відповіді на запитання.	характери з допомогою; прагне переказувати прочитане за складеним планом самостійно та під контролем, мотивує себе на навчання впродовж життя.	сприймати критичну інформацію щодо себе й етично реагувати на неї; формування вміння докладати зусилля для реалізації базових потреб самозбереження й самореалізації; виховання любові до рідного краю, почуття патріотизму, відданості.
<p><b>Максим Рильський</b> Основні відомості про життєвий і творчий шлях поета. «Дош» («Благодатний, довгожданий...»), «Осінь-маляр із палітрою пишною...», «Троянди й виноград».</p> <p>Вміння поета бачити красу рідної природи і створювати красу засобами поетичної мови. Єдність людини і природи, зв'язок між станом людської душі та довкіллям.</p> <p><b>Твори для позакласного читання:</b> Максим Рильський «Солодкий світ!..», «У теплі дні збирання винограду».</p>	Літературні проєкти; спостереження за природою; створення колажу на основі поєднання різних джерел (індивідуально, в групах, парах); виразне читання поезій; заучування поезій напам'ять; ілюстрування змісту поезій та своїх вражень малюнками; підбери інтонацію; відповіді на запитання за змістом почутого, прочитаного чи переглянутого.	<b>Учень/учениця:</b> виразно і вдумливо читає поезії за зразком та під контролем; дотримується орфоепічно правильної вимови слів та їх наголошування під час читання з допомогою; вчиться виокремлювати в поезіях образ ліричного героя, відтворювати його емоції та почуття з допомогою; намагається порівнювати зображене у творі з власним образним баченням природи з допомогою; визначає і ставить перед собою цілі, мотивує себе до інноваційності.	Удосконалення техніки читання; коригування недоліків мовлення; удосконалення навичок сприймання; збагачення мовлення емоційно насиченою лексикою; формування вміння інтонаційно виразно декламувати вірші; розвиток емоційної стійкості, людяності; формування здатності проявляти толерантність; виховання любові та замилювання красою рідного краю.
<b>Євген Гуцало</b> Короткі біографічні дані.	Виразне читання; слухання «музики»	<b>Учень/учениця:</b> уміє визначати тему і	Набуття досвіду читацької та комунікативної діяльності;



<p>«Шлях осявали берези» ( уривки).</p> <p>Визначення теми і основної думки твору. Виразне читання діалогів. Заміна діалогу розповіддю від третьої особи однини. Вибірковий переказ прочитаного.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Євген Гуцало «Сад на схилі гори» ( скорочено).</p>	<p>природи; складання плану до тексту; переказ тексту за складеним планом; виразне читання діалогів; переказування фрагментів твору; ілюстрування змісту твору; пояснення поведінки і вчинків персонажів твору, характеристика їхнього емоційного стану.</p>	<p>основну думку твору з допомогою; намагається виразно читати діалоги за зразком та під контролем; переказує прочитане за особами, зі зміною особи оповідача; вчиться вибірково переказувати прочитане з допомогою; ділить прочитаний твір на частини з наступним складанням плану тексту твору з допомогою; відтворює зміст твору з використанням висловів із твору та виявляє оцінне ставлення до прочитаного з допомогою; дотримується правил поведінки й спілкування; зіставляє зміст прочитаного з власними ціннісними орієнтаціями.</p>	<p>корекція виразного читання діалогів; збагачення мовлення емоційно насиченою лексикою, формування вміння адекватно вживати її у мовленні; формування вміння встановлювати часові та причинно-наслідкові зв'язки на основі прочитаного твору; формування вміння вибіркового переказу прочитаного; формування вміння збереження навколишнього світу; розвиток уміння виявляти почуття задоволення, радості від почутого чи прочитаного; виховання працелюбності, поваги до людини праці.</p>
<p><b>Дмитро Павличко</b></p> <p>Про громадську діяльність відомого поета Д.Павличка. Пісенна творчість Д. Павличка: «Пісня про Україну», «Дзвенить у зорях небо чисте».</p> <p>Пояснення прямого й переносного значення слів,</p>	<p>Виразне читання вслух і мовчки; поетична розминка; слухання пісень на авторські слова; індивідуальне та групове виконання пісень; усний опис малюнка, що</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> намагається правильно, свідомо, виразно читати віршовані твори за зразком та під контролем; розуміє смисл вжитих у творах слів у прямому й переносному значеннях із</p>	<p>Уточнення і корекція умінь інтонаційно виразно декламувати вірші; збагачення мовлення емоційно насиченою лексикою; розвиток зорового і слухового сприймання;</p>

<p>вжитих у творах. Передача засобами художнього слова внутрішнього стану, вчинків героя.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Дмитро Павличко «Дві ялинки».</p>	<p>ілюструє прослуханий текст; відповіді на запитання.</p>	<p>допомогою; намагається знайти у творах засоби виразності для передачі внутрішнього стану, вчинків героя з допомогою; зв'язно висловлюється для передачі вражень від прочитаного; виявляє почуття радості, задоволення від прочитаного / прослуханого твору.</p>	<p>формування поетичного слуху, запам'ятовування; розвиток уміння відчувати красу образних слів; формування вміння працювати в команді; формування досвіду стосунків у соціумі; виховання вміння відчувати емоційний настрій твору.</p>
<p><b>Валентин Чемерис</b> Короткі відомості про життя і творчість письменника. «Вітька + Галя, або Повість про перше кохання» (уривки). Гумористична повість про життя і пригоди школярів із села Великі Чаплі: дружбу і перше кохання, вірність і перший поцілунок, дуель і перше побачення. Дитячі проблеми в дорослому житті, передані засобами гумору.</p> <p><b>Твір для позакласного читання:</b> Валентин Чемерис «Вітька + Галя, або Повість про перше кохання» (уривки).</p>	<p>Виразне читання; мандрівка «Слідами героїв; виразне читання діалогів; переказування фрагментів твору; ілюстрування змісту твору; запис поданого плану в правильній послідовності; цитатна характеристика героїв; пояснення поведінки і вчинків персонажів твору, характеристика їхнього емоційного стану; уявна зустріч із героєм; написання листа героєві.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> читає правильно, виразно, регулює темп читання з допомогою; намагається переказувати гумористичні ситуації з допомогою; точно й змістовно відповідає на запитання до змісту тексту твору; використовує для відповіді подані у творі характеристики героїв із допомогою; під час переказу використовує влучні вислови з тексту твору з допомогою.</p>	<p>Удосконалення техніки читання; формування уявлень про цілісність прочитаного твору, його основну думку; збагачення активного словника лексикою прочитаних творів; стимулювання мовленнєвої активності; корекція словесної пам'яті; формування навичок конструктивного спілкування; формування здатності проявляти толерантність; формування вміння керувати власними емоціями та розуміти емоції інших; формування вміння організованої спільної діяльності, установлення правил співпраці;</p>

			виховання почуття дружби, товаришування, культури спілкування підлітків.
<p><b>Ліна Костенко</b> Коротко про творчий шлях поетеси. «І засміялась провесінь – Пора!...», «Кольорові миші», «Цей ліс живий», «Дощ полив, і день такий полив'яний» Уявне, фантастичне і реальне в поезіях Ліни Костенко. Ідея зіткнення неповторності й буденності, глибокого духовного наповнення людини Образ особливої дівчинки Анни. Духовне багатство — найбільший скарб у житті. <b>Твір для позакласного читання:</b> Ліна Костенко «Маруся Чурай» — історичний роман у віршах (скорочено).</p>	<p>Виразне читання вслух і мовчки; кольоровий настрій; слухання «музики» природи; слухання пісень на авторські слова; робота в групах, парах; висловлення власного ставлення до порушених у творі проблем; аукціон знань.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> дотримується вимог виразного читання з допомогою; зв'язно висловлюється, передаючи враження від тексту і переглянутих ілюстрацій із допомогою; визначає зв'язок назви твору з його змістом, головною думкою з допомогою; використовує слова, образні вислови з тексту твору для підтвердження власної думки з допомогою.</p>	<p>Удосконалення і корекція умінь виразного читання поетичних творів; формування умінь діалогічного і монологічного мовлення; розвиток і корекція зорового і слухового сприймання, корекція пам'яті; збагачення словникового запасу; розвиток фонематичного слуху; формування культури усного мовлення; формування творчого підходу до діяльності; формування позитивної мотивації до читання поезії; формування активної громадянської позиції, відповідальності за своє життя; формування вміння прогнозування можливих наслідків своїх дій (рішень) для себе й інших осіб; виховання любові до поетичного слова.</p>

<p><b>Марина Павленко</b> Коротко про письменницю. «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських» (уривки). Казкове й реалістичне в повісті-казці. Роздуми про сенс людського життя, моральний вибір кожного. Добро і зло в повісті, у сучасному світі та в людині. <b>Твір для позакласного читання:</b> Марина Павленко «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських» (уривки).</p>	<p>Виразне читання; відповіді на запитання; порівняльна характеристика героїв; індивідуальне та групове виконання завдань; складання висловлювань за малюнком, ілюстрацією; виразне читання діалогів; переказування фрагментів твору; пояснення поведінки і вчинків персонажів твору, характеристика їхнього емоційного стану; коментування висловлювань окремих персонажів твору.</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> уміє переказувати й коментувати сюжет прочитаного уривку з допомогою; уміє знаходити в творі казкове і реальне з допомогою; характеризує образи головних героїв із допомогою; аналізує вчинки героїв із допомогою; разом з учителем виокремлює і з'ясовує роль художніх засобів у творі; формулює запитання за змістом прочитаного; намагається висловлювати власні роздуми про суть людського життя з допомогою.</p>	<p>Розширення словникового запасу словами та висловами з тексту творів; корекція уваги, словесно – логічного мислення, зорового та слухового сприймання; корекція порушень емоційно-вольової сфери; удосконалення зв'язного монологічного мовлення у процесі розповідання учнями змісту прочитаного за складеним планом; розвиток здатності розуміти морально-етичний зміст творів; накопичення навичок моральної поведінки; виховання особистісних рис і якостей.</p>
--	--	--	--

### ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «РОБОТА З ТЕКСТАМИ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ТА НАУКОВОГО СТИЛЮ МОВЛЕННЯ»

<p>Україна – наша Батьківщина Видатні постаті української історії та культури: Володимир Мономах; Тарас Шевченко і образотворче мистецтво; Василь Касіян – народний художник; Микола Лисенко – видатний український композитор. Здоров'я – найвища цінність</p>	<p>Виразне читання; пошук інформації з певного питання, зокрема з використанням цифрових ресурсів; робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; читання вголос;</p>	<p><b>Учень/учениця:</b> намагається конспектувати частини тексту, що сприймається на слух із допомогою; стисло й вибірково переказує зміст текстів наукового і публіцистичного стилів мовлення із творчим завданням із допомогою;</p>	<p>Удосконалення вміння працювати з текстами наукового стилю мовлення; формування і корекція умінь виразного читання; розвиток критичного мислення, ініціативності; обґрунтування власного ставлення до зображених подій, вчинків героїв;</p>
---	--	--	---

<p>людини. Значення фізичних вправ для організму людини. Шкідливий вплив тютюнопаління, наркотиків на організм підлітків.</p> <p><b>Людина і довкілля</b></p> <p>Тваринний світ. «Зозуля й зозулинці» за С. Пушиком. «Сійся-родися, жито - пшениця» А. Коваль. «Бережімо світ яворів» за М. Міщенко. «Рослини – символи в житті українців» за О. Таланчук, О. Кириченко. Пасічник – професія давня. Продукти бджільництва – цінні подарунки природи.</p> <p><b>Твори для позакласного читання:</b> «Гетьмани», «Гопак» за І. Кравченком.</p> <p>Виразне читання текстів різних типів і стилів мовлення: наукових, художніх, публіцистичних.</p> <p>Слухання частин тексту з голосу вчителя. Конспектування частин друкованого тексту. Переказ частин тексту за запитаннями вчителя. Стислий і вибірковий переказ текстів наукового і</p>	<p>конспектування; переказ частин тексту за запитаннями вчителя; стислий і вибірковий перекази; усний твір; робота в групах, парах; висловлення власного ставлення до порушених у творі проблем; тестові завдання; презентація; екскурсії в природу; екскурсії в літературні, краєзнавчі музеї. обмін думками на теми, пов'язані з ціннісними орієнтирами; добір ілюстрацій до тексту; обговорення комунікативних ситуацій, прогнозування перебігу їх.</p>	<p>намагається аргументувати власну думку; намагається вести діалог з учителем і однокласниками про прочитане з допомогою; поважає українську мову, українські закони, правові норми.</p>	<p>формування позитивної мотивації до читання; дотримання основних правил спілкування, здатності проявляти толерантність; набуття досвіду читацької та комунікативної діяльності; удосконалення навичок сприймання; формування вміння робити висновки з прочитаного; виховання любові до тварин, бережливого ставлення до природних багатств. Удосконалення виразного читання текстів різних типів і стилів мовлення; концентрація уваги на предметі читання; розвиток уміння добирати докази, дотримуватися послідовності викладення думок; удосконалення умінь аналізувати, порівнювати і узагальнювати прочитане; корекція мисленневих операцій аналізу, синтезу, порівняння й абстрагування; формування навичок конструктивного спілкування; удосконалення умінь слухання частин тексту з</p>
--	--	---	---

<p>публіцистичного стилів мовлення з творчим завданням. Аргументація власної думки.</p> <p>Робота з періодичною пресою: читання газет, журналів.</p>			<p>голосу вчителя; формування вміння конспектування; удосконалення умінь стислого і вибіркового переказу; формування вміннь переказу з творчим завданням;</p> <p>розвиток пізнавальної активності; уточнення і корекція умінь культури поведінки; корекція порушень емоційно-вольової сфери; стимулювання зосередженості й активності для роботи над текстом твору; формування досвіду стосунків у соціумі, навичок адаптації до соціального середовища; виховання інтересу до читання художньої і науково-пізнавальної літератури.</p>
<p><b>Повторення вивченого протягом року.</b></p>	<p>Текстові повідомлення; карти пам'яті; тести для самоконтролю; аукціон знань; мініпроекти.</p>	<p><b>Учень/учениця</b></p> <p>правильно, свідомо, у достатньому темпі, виразно читає прозові та поетичні твори з допомогою і під контролем;</p> <p>розрізняє твори різних жанрів, типів і стилів мовлення з допомогою;</p> <p>визначає тему і основну думку твору;</p> <p>дає характеристику героям</p>	<p>Набуття досвіду читацької та комунікативної діяльності; корекція виразного читання діалогів;</p> <p>збагачення мовлення емоційно насиченою лексикою, формування вміння адекватно вживати її у мовленні;</p> <p>формування вміння встановлювати часові та причинно-наслідкові зв'язки</p>

		<p>твору, використовуючи лексику з тексту твору, з допомогою.</p> <p>знає, що є тексти різних типів, стилів і жанрів мовлення; назви вивчених творів, їх авторів, зміст;</p> <p>уміє: працювати з текстами художнього, наукового і публіцистичного стилів мовлення;</p> <p>вести діалог про прочитане; стисло і вибірково переказувати тексти різних стилів;</p> <p>аргументувати власну думку.</p>	<p>на основі прочитаного твору; формування вміння вибіркового переказу прочитаного; формування вміння збереження навколишнього світу;</p> <p>розвиток уміння виявляти почуття задоволення, радості від почутого чи прочитаного; виховання працелюбності, поваги до людини праці.</p>
--	--	---	--